สำนักสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ
สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๖๐/๑ ซอยพิบูลวัฒนา ๗ ถนนพระรามที่ ๖ เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ๑๐๔๐๐
โทร./โทรสาร : ๐๒-๒๖๕-๖๕๗๔
http://www.onep.go.th

ISBN ๙๗๘-๙๗๔-๑๐๓-๔๔๘-๗

พื้นที่สีเขียว
วิถีชีวิตคนเมือง

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

พื้นที่สีเขียว
วิถีชีวิตคนเมือง

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

B 01 ... ( ).indd 1 4/9/2560 16:40:54

ชื่อหนังสือ : พื้นที่สีเขียว วิถีชีวิตคนเมือง

เจ้าของ : สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.)
สำนักสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ
๖๐/๑ ซอยพิบูลวัฒนา ๗ ถนนพระรามที่ ๖ แขวงสามเสนใน
เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ๑๐๔๐๐
โทร./โทรสาร : ๐ ๒๒๖๕ ๖๕๗๔ http:// www.onep.go.th

ที่ปรึกษา : นางรวีวรรณ ภูริเดช เลขาธิการ สผ.
นางอัษฎาพร ไกรพานนท์ รองเลขาธิการ สผ.
นายพุฒิพงศ์ สุรพฤกษ์ รองเลขาธิการ สผ.

การอ้างอิง : สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
พื้นที่สีเขียว วิถีชีวิตคนเมือง
กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด บี.วี.ออฟเซ็ต ; พิมพ์ครั้งที่ ๑.
สิงหาคม ๒๕๖๐ จำนวนพิมพ์ ๕๐๐ เล่ม
จำนวนหน้า ๑๔๔ หน้า

คำสืบค้น : พื้นที่สีเขียว, พื้นที่สีเขียวในเมือง, พรรณไม้, บริหารจัดการพื้นที่สีเขียว, ประเภทพื้นที่สีเขียว

ISBN : ๙๗๘-๖๑๖-๓๑๖-๔๐๘-๗

สงวนลิขสิทธิ์ : สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย

พิมพ์ที่ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด บี.วี.ออฟเซ็ต
๖๙/๕ ซอยวัดราชาธิวาส ถ.สามเสน ดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
โทร. ๐๘ ๑๖๕๒ ๓๗๗๙, ๐๘ ๙๓๐๐ ๒๐๗๑

B 01 ... ( ).indd 2 4/9/2560 16:40:54

คำนำ

ในปัจจุบัน สังคมเมืองได้ให้ความสำคัญกับพื้นที่สีเขียวว่าเป็นองค์ประกอบหลักของเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน ที่ต้องช่วยกันอนุรักษ์ดูแลรักษาให้มีทั้งขนาด จำนวน และคุณภาพที่เหมาะสม เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมอย่างแท้จริง โดยทั่วไป เมื่อกล่าวถึงพื้นที่สีเขียว คนส่วนใหญ่อาจนึกถึงเพียงภาพของสวนสาธารณะ สนามเด็กเล่น พื้นที่ริมแนวถนนและริมแหล่งน้ำ อย่างไรก็ตาม พื้นที่สีเขียวเป็นพื้นที่ซึมน้ำที่มีรูปแบบและองค์ประกอบได้หลากหลายประการขึ้นอยู่กับปัจจัยเรื่องขนาดและประเภทของพื้นที่ที่มีอยู่ ความต้องการใช้ประโยชน์ รวมทั้งศักยภาพในการดูแลรักษา ในกรณีที่ไม่ได้ยึดติดกับคำนิยามที่เข้มงวดหรือนิยามเฉพาะกิจ พื้นที่สีเขียวอาจเป็นพื้นที่ที่มีต้นไม้ใหญ่ยืนต้น สนามหญ้าหน้าบ้าน ไม้พุ่มไม้ประดับบนดาดฟ้าตึก หรือไม้เถาเลื้อยแนวตั้งในอาคาร

ในการจัดเตรียมหนังสือเล่มนี้ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเผยแพร่แนวทางการจัดทำและการดูแลรักษาพื้นที่สีเขียวรูปแบบต่าง ๆ ที่พบเห็นได้ภายในพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น สำนักงานราชการ โรงพยาบาล สถาบันการศึกษา ศูนย์การค้า อาคารพาณิชย์ ศาสนสถาน โรงแรม ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยได้สำรวจพื้นที่สีเขียวส่วนใหญ่ในช่วงเดือนมีนาคม ๒๕๖๐ รวมทั้งสัมภาษณ์แนวคิดและข้อคิดเห็นจากผู้บริหารและผู้รับผิดชอบดูแลพื้นที่และศึกษาข้อมูลจากเอกสารเผยแพร่ โดยหวังว่าจะจุดประกายให้แก่ผู้อ่านได้ทราบว่าการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในเขตชุมชนเมืองใหญ่นั้น ทุกคนในทุกภาคส่วนสามารถมีส่วนร่วมหรือริเริ่มทำได้โดยตนเองไม่ยากมากหรือห่างไกลเกินเอื้อม และหากมีการเตรียมพร้อมที่ดี มีการวางแผนและดำเนินการเป็นระบบครบวงจร พื้นที่สีเขียวที่เกิดขึ้นจะมีความสวยงาม ช่วยส่งเสริมสุขภาพกายและใจ และเป็นประโยชน์อีกหลายประการ เช่น ช่วยบรรเทาความร้อน เป็นแหล่งผลิตก๊าซออกซิเจน กรองฝุ่นละอองและดูดซับมลพิษด้านอากาศ รักษาสมดุลของระบบนิเวศ สร้างเอกลักษณ์

B 01 ... ( ).indd 3 4/9/2560 16:40:55

และเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจให้แก่พื้นที่ เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้พรรณไม้ และบรรเทาอุทกภัย

ท้ายนี้ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอขอบคุณทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการเยี่ยมชมสำรวจพื้นที่ ให้ข้อสังเกตและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์และปฏิบัติได้จริง พร้อมนี้ หวังว่ากระบวนการจัดทำและเผยแพร่หนังสือเล่มนี้ จะช่วยก่อให้เกิดเครือข่ายที่เข้มแข็งของผู้ที่สนใจและมุ่งมั่นสร้างสรรค์พื้นที่สีเขียวในชุมชนเมืองอันเป็นที่อยู่อาศัยของพวกเราทุกคนอย่างต่อเนื่องต่อไปในอนาคต

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
สิงหาคม ๒๕๖๐

B 01 ... ( ).indd 4 4/9/2560 16:40:55

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ค
พื้นที่สีเขียวกับชีวิตคนเมือง	๑
๑. พิพิธภัณฑ์ชาวบางกอก	๙
๒. สำนักงานเขตหลักสี่	๑๗
๓. สำนักงานเขตพญาไท	๒๕
๔. สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๓๓
๕. โรงพยาบาลรามาธิบดี	๔๓
๖. ศาลากลางจังหวัดนนทบุรี	๕๑
๗. วัดปทุมวนาราม ราชวรวิหาร	๕๙
๘. โรงเรียนรุ่งอรุณ	๖๗
๙. มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา	๗๕
๑๐. ศูนย์การค้าเอ็มควอเทียร์	๘๕
๑๑. โรงแรมแชงกรี-ลา กรุงเทพฯ	๙๓
๑๒. บ้านสถาพร รังสิต	๑๐๑
๑๓. อาคารชุดริธึ่ม สุขุมวิท ๔๒	๑๐๙
รายชื่อผู้ให้ข้อมูล	๑๑๕
ตัวอย่างพรรณไม้ที่พบ	๑๑๘
บรรณานุกรม	๑๓๔
ที่ปรึกษาและคณะทำงาน	๑๓๗

B 01 ... ( ).indd 5 4/9/2560 16:40:55

B 01 ... ( ).indd 6 4/9/2560 16:40:56

พื้นที่สีเขียวกับชีวิตคนเมือง

พื้นที่สีเขียว (green space, green area) โดยทั่วไปหมายถึง พื้นที่ที่มีพรรณไม้เป็นองค์ประกอบหลัก และเมื่อกล่าวถึงพื้นที่สีเขียวที่ยั่งยืน มักหมายถึงพื้นที่สีเขียวที่มีไม้ต้นขนาดใหญ่และได้รับการดูแลบำรุงรักษาให้มีความสมบูรณ์และสามารถคงอยู่อย่างต่อเนื่อง พื้นที่สีเขียวที่ยั่งยืนในเมืองอาจเป็นพื้นที่ธรรมชาติหรือพื้นที่ที่มนุษย์สร้างขึ้นในชุมชนเมือง ตั้งอยู่กลางแจ้งหรือกึ่งกลางแจ้ง ปกคลุมไปด้วยพืชพรรณบนดินที่ซึมน้ำได้ทั้งหมด หรือมีสิ่งก่อสร้างรวมอยู่ด้วยเป็นบางส่วน อาจเป็นพื้นที่สาธารณะหรือเอกชนที่ประชาชนเข้าไปใช้ประโยชน์ได้ ในทางผังเมือง “พื้นที่สีเขียว” ถูกจัดให้อยู่ในประเภทของ “พื้นที่โล่ง (open space)” เป็นพื้นที่สำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้เมืองมีความน่าอยู่ ช่วยสร้างสาธารณประโยชน์ให้แก่ชุมชน ทั้งในด้านสุขภาวะ ความปลอดภัยและสวัสดิการ ช่วยปรับปรุงคุณภาพอากาศ ลดอุณหภูมิของเมือง ลดปรากฏการณ์เรือนกระจก กรองรังสีอุลตราไวโอเลตที่แผ่จากชั้นบรรยากาศ ช่วยลดการพังทลายของดินริมแหล่งน้ำ ช่วยลดความเร็วของลมหรือเปลี่ยนทิศทางลม ลดมลภาวะทางเสียง ส่งเสริมให้ระบบนิเวศสมบูรณ์เป็นแหล่งอาหารและแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์นานาชนิด ช่วยลดการสะท้อนจากแสงไฟของยานพาหนะ ภูมิทัศน์ที่สวยงามช่วยเพิ่มมูลค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้านพฤกษศาสตร์และธรรมชาติวิทยา ช่วยปกป้องประชาชนและชุมชนจากภัยธรรมชาติกรณีน้ำหลากน้ำท่วม เป็นพื้นที่กันชน (buffer zone) ระหว่างพื้นที่ที่มีความแตกต่างกันด้านการใช้ประโยชน์ ช่วยส่งเสริมรักษาวัฒนธรรมของเมืองโดยเฉพาะแหล่งมรดกโบราณสถาน และยังมีหน้าที่อื่นแล้วแต่แนวคิดและนวัตกรรมของแต่ละท้องถิ่น

พื้นที่สีเขียวมีหลายประเภท ได้แก่ (๑) พื้นที่สีเขียวธรรมชาติ เป็นพื้นที่ที่ต้องได้รับการดูแลรักษาเพื่อความสมดุลของระบบนิเวศ เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของพืชและสัตว์ เป็นแหล่งอาหาร รักษาสภาพบรรยากาศ สร้างความร่มรื่น เช่น

B 01 ... ( ).indd 1 4/9/2560 16:40:57

ป่าไม้ เนินเขา แหล่งน้ำธรรมชาติ ป่าชุมชน ป่าชายเลน พรุ (๒) พื้นที่สีเขียวเพื่อการบริการสาธารณะ นันทนาการและการพักผ่อน ประชาชนสามารถเข้าไปใช้บริการเพื่อคุณภาพชีวิต และในขณะเดียวกันก็ช่วยเสริมสร้างทัศนียภาพที่สวยงามให้แก่เมือง เช่น สวนสาธารณะ สนามเด็กเล่น สนามกีฬา สวนหย่อม ลานเมือง สวนสุขภาพ ลานกิจกรรม (๓) พื้นที่สีเขียวเพื่ออรรถประโยชน์ เสริมสร้างคุณค่าด้านสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศให้แก่ชุมชน เช่น สวนในบ้าน โรงแรม ศาสนสถาน หมู่บ้านจัดสรร ห้างสรรพสินค้า สถาบันการศึกษา หน่วยงานราชการ โรงพยาบาล พื้นที่ฝังกลบขยะ (๔) พื้นที่สีเขียวริมเส้นทางสัญจรและรักษาภูมิทัศน์ของเมือง เช่น แนวถนน เกาะกลางถนน ริมทางเท้า ริมเส้นทางรถไฟ ไหล่ทาง ริมแม่น้ำลำคลอง จัตุรัสกลางเมือง (๕) พื้นที่สีเขียวเพื่อเศรษฐกิจชุมชน เป็นพื้นที่ที่สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้แก่เจ้าของ พร้อมทั้งมีคุณค่าด้านสิ่งแวดล้อม เป็นพื้นที่การผลิตทางเกษตรกรรม แหล่งอาหาร และการท่องเที่ยว เช่น สวนเกษตร สวนสมุนไพร สวนป่าเศรษฐกิจ สวนผลไม้ (๖) พื้นที่เพื่อการป้องกันภัยพิบัติที่เกิดจากธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น เช่น พื้นที่กันชนระหว่างชุมชนกับอุตสาหกรรม พื้นที่ป้องกันและรองรับน้ำท่วม และ (๗) พื้นที่สีเขียวอื่น ๆ เช่น พื้นที่รกร้าง สำหรับพื้นที่สีเขียวบางรูปแบบ เช่น สวนหลังคา (roof garden) และสวนผนัง (vertical garden) ตามอาคาร ช่วยลดความร้อนในเมืองและสร้างบรรยากาศที่ร่มรื่น และพื้นที่โครงข่ายสีเขียว (green corridor) ตามเส้นทางสัญจร ช่วยส่งเสริมให้ประชาชนในเมืองใช้จักรยานและพัฒนาระบบทางเดินเท้าให้เป็นย่านแห่งการเดิน (walkable community)

โดยทั่วไป พรรณไม้ที่เหมาะสมสำหรับเขตชุมชนเมือง ควรเป็นไม้ยืนต้นไม้พื้นถิ่น มีความหลากหลายของพืชพรรณ อายุและขนาด เป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือการใช้ประโยชน์พื้นที่ ควรมีเรือนยอดที่ให้ร่มเงา ให้ดอกสวยงามและมีศักยภาพบรรเทามลพิษ ยกตัวอย่าง พรรณไม้ที่ให้ร่มเงา เช่น กันเกรา จามจุรี ตะเคียนทอง นนทรี พรรณไม้ที่ให้ดอกสวยงามสร้างความสดชื่น เช่น กันเกรา กระดังงาไทย กระทิง พิกุล อินทนิลน้ำ ส่วนพรรณไม้ที่มีศักยภาพลดมลพิษด้านอากาศและกักเก็บ

B 01 ... ( ).indd 2 4/9/2560 16:40:57

คาร์บอน เช่น กระถินณรงค์ ตะเคียนทอง พิกุล ราชพฤกษ์ สัก หูกวาง อินทนิลน้ำ พรรณไม้บางชนิดได้มีกล่าวไว้ในเอกสารวิชาการหลายฉบับว่า มีศักยภาพลดมลพิษประเภทออกไซด์ของไนโตรเจน ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ และโอโซน รวมทั้งฝุ่นละอองได้ดี เช่น แคแสด จามจุรี ราชพฤกษ์ สนทะเล สัก ไทรย้อย

พรรณไม้ในพื้นที่สาธารณะในเขตชุมชนเมืองประเภทสวนสาธารณะขนาดใหญ่ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อการพักผ่อน การเรียนรู้ และเสริมสร้างทัศนียภาพ ควรเป็นไม้ยืนต้นที่มีเรือนยอดและทรงพุ่มให้ร่มเงา และดอกที่สวยงาม รวมทั้งควรให้ความสำคัญแก่ความหลากหลายของพรรณไม้ เพื่อให้เกิดโครงสร้างหลายระดับชั้นเรือนยอด ไม่มียางที่เป็นพิษ เจริญเติบโตได้ดี และมีศักยภาพลดมลพิษทั้งด้านอากาศและเสียง ไม้ยืนต้นที่เหมาะสม เช่น กระดังงาไทย กระถินณรงค์ กระถินเทพา กระทิง แคแสด ตะเคียนทอง ไทรย้อย นนทรี บุนนาค พิกุล อโศกเซนคาเบรียล ส่วนภายในพื้นที่สถาบันการศึกษาและสนามเด็กเล่น ควรคัดเลือกพรรณไม้ที่ไม่เป็นอันตราย เช่น ไม่มีหนามแหลมคม กิ่งก้านไม่เปราะหักง่าย ไม่มีพิษ ไม่มีแมลงรบกวน มีรูปทรงที่ไม่เกะกะรกรุงรังอันจะเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์เลื้อยคลานที่มีพิษ ไม้ยืนต้นที่เหมาะสม เช่น กระถินณรงค์ พะยอม พิกุล รัง ราชพฤกษ์ อโศกเซนคาเบรียล สำหรับริมเส้นทางสัญจรทางถนน ควรเน้นคัดเลือกพรรณไม้ทนมลพิษด้านอากาศทนต่อความร้อนและความแล้ง ไม่ผลัดใบ ปลูกง่าย เจริญเติบโตเร็ว ให้ร่มเงาเรือนยอดและความสูงพ้นการสัญจร แต่ไม่ควรมีขนาดใหญ่และสูงจนเกินไป กิ่งไม่เปราะ รากไม่งัดหรือชอนไชทำลายถนน ไม้ยืนต้นที่เหมาะสม เช่น กันเกรา กระถินณรงค์ กระถินเทพา กระทิง จามจุรี ตะเคียนทอง ตะแบก พะยอม พิกุล นนทรี ประดู่ ราชพฤกษ์ สนทะเล สัก หูกวาง อะราง อินทนิลน้ำ ส่วนพรรณไม้ที่สามารถปลูกบริเวณริมทางเท้าและที่จอดรถยนต์ ควรมีเรือนยอดแผ่กว้าง กิ่งเหนียว ไม่เปราะหักง่าย มีระบบรากที่ไม่หยั่งลึกทำลายผิวจราจรและระบบระบายน้ำใต้ดิน เช่น ประดู่ พะยอม โสกน้ำ อินทนิลน้ำ อินทรชิต สำหรับบริเวณริมแหล่งน้ำ ควรปลูกพรรณไม้ที่ชอบขึ้นริมน้ำ มีระบบรากยึดตลิ่ง ทนต่อน้ำท่วม

B 01 ... ( ).indd 3 4/9/2560 16:40:57

มีดอกใบและผลที่ไม่ร่วงหล่นง่าย เพราะจะทำให้ลำน้ำสกปรกและเน่าเสีย ไม้ยืนต้นที่เหมาะสม เช่น กันเกรา ก้านเหลือง เกด พิกุล มะกอกน้ำ มะเดื่ออุทุมพร อโศกเซนคาเบรียล แต่ไม่ควรปลูกไม้ผลที่มีพิษ เช่น เทียนหยด

สำหรับการจัดทำพื้นที่สีเขียวภายในพื้นที่เฉพาะ เช่น หน่วยงานราชการ สถาบัน ศาสนสถาน อาคารพาณิชย์ ที่อยู่อาศัย นั้น มีลักษณะหลากหลาย มีปัจจัยเงื่อนไขข้อจำกัดของพื้นที่หลายประการ พื้นที่สีเขียวของสถานที่ที่มีกิจกรรมการเรียนการสอน การออกแบบภูมิทัศน์ควรผสมผสานรูปแบบพื้นปูวัสดุซึมน้ำ สวนน้ำฝน ร่องน้ำปลูกหญ้า และการกักเก็บน้ำด้วยพืชพรรณ (bioretention) สามารถจัดทำได้หลายลักษณะ เช่น สวนพฤกษศาสตร์ในโรงเรียน สวนสมุนไพร สวนรวมพรรณไม้ ควรจัดให้มีความร่มรื่น สวยงาม มีประโยชน์ด้านนิเวศวิทยา เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมได้ และหลีกเลี่ยงพรรณไม้ที่มีอันตราย พรรณไม้ที่เหมาะสม เช่น ไทร ทองกวาว นนทรี ปีบ หางนกยูงไทย ชมนาด พวงแสด

ในเอกสารฉบับนี้ ประกอบด้วยข้อมูลและภาพถ่ายพื้นที่สีเขียวที่สำรวจพบภายในพื้นที่พิพิธภัณฑ์ สำนักงานราชการ สถาบันการศึกษา ศูนย์การค้า อาคารพาณิชย์ ศาสนสถาน โรงแรม ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล รวม ๑๓ แห่ง โดยมีแนวทางการคัดเลือกพื้นที่เบื้องต้น เช่น (๑) มีการดำเนินการตามเงื่อนไขของกฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ เกณฑ์การคำนวณพื้นที่สีเขียวตามแนวทางการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม แผนปฏิบัติการเชิงนโยบายด้านการจัดพื้นที่สีเขียวชุมชนเมืองอย่างยั่งยืนของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (๒) ได้รับรางวัลหรือการยอมรับว่ามีการจัดการสิ่งแวดล้อมที่สอดคล้องกับเกณฑ์ระดับชาติหรือระดับนานาชาติ เช่น โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Hotel) ของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม รางวัลกรุงเทพสะอาดร่มรื่น (Bangkok Clean & Green) ของสำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร มาตรฐานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม (ISO 14001)

B 01 ... ( ).indd 4 4/9/2560 16:40:57

มหาวิทยาลัยสีเขียวระดับโลก (๓) มีชื่อเสียงด้านการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม อาคารสีเขียวและพื้นที่สีเขียว อย่างโดดเด่นแพร่หลายในสื่อประเภทต่าง ๆ เป็นศูนย์การเรียนรู้ท้องถิ่น หรือมีการจัดการตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการสำรวจพื้นที่ คณะผู้สำรวจได้วัดขนาดพื้นที่สีเขียวโดยตรงโดยใช้อุปกรณ์การวัดทั่วไป เช่น ตลับเมตร พร้อมนี้ได้สัมภาษณ์ผู้บริหารในเรื่องวิสัยทัศน์และแนวนโยบาย สัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบดูแลพื้นที่สีเขียวในเรื่องประสบการณ์การดูแลรักษาและปรับปรุงพื้นที่ สำหรับการคำนวณขนาดและอัตราส่วนพื้นที่สีเขียวนั้นได้ใช้ข้อมูลจากการสำรวจพื้นที่โดยตรง ข้อมูลจากเอกสารที่ได้รับจากเจ้าของพื้นที่ และ/หรือคำนวณโดยประยุกต์ใช้ http://www.google.co.th/maps (ออนไลน์ เมื่อเดือนมกราคม - เมษายน ๒๕๖๐ ; ภาพถ่ายดาวเทียมบันทึกเมื่อวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๘ วันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๙ และวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐)

ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในภาคสนามกับพื้นที่ ๑๓ แห่ง ข้างต้น และการสัมมนาองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียวเรื่อง “พื้นที่สีเขียวกับวิถีชีวิตคนเมือง” เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๐ ณ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีข้อสังเกตและข้อคิดเห็นที่สำคัญว่า พื้นที่สีเขียวที่มีไม้ยืนต้นขนาดใหญ่เป็นองค์ประกอบหลักถือเป็นพื้นที่สีเขียวที่ยั่งยืน มีความร่มรื่นและมีประสิทธิภาพประสิทธิผลในการเพิ่มคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม การดูแลรักษาและเพิ่มพื้นที่สีเขียวที่ยั่งยืนในเมืองเป็นโจทย์ที่เสมือนไม่ยาก แต่ในทางปฏิบัติแล้วยังมีรายละเอียดอีกหลายประการที่ต้องคำนึงถึง โดยเฉพาะองค์ความรู้ในหลายด้านที่ต้องศึกษา ประยุกต์ เปรียบเทียบ แลกเปลี่ยน ถอดบทเรียน บูรณาการ สั่งสม และถ่ายทอดต่อไป เพื่อทำให้พื้นที่สีเขียวกลับเข้ามาสู่ระบบชีวิตชุมชนเมือง อาทิ (๑) เข้าใจถิ่นกำเนิดที่ต้นไม้คุ้นเคย และเข้าใจภูมิอากาศร้อนชื้นและบริบทสังคมไทย เพื่อคัดเลือกพรรณไม้ให้เหมาะสม มีความทนทาน ปรับตัวเข้ากับพื้นที่ที่จะปลูกได้เพื่อการอยู่รอดอย่างยาวนานโดยไม่ต้องลงทุนในการดูแลรักษามาก (๒) ตัดแต่งพรรณไม้แต่ละชนิดอย่างถูกวิธี เหมาะสมกับรูปแบบชีวิตต้นไม้ (life form) และ

B 01 ... ( ).indd 5 4/9/2560 16:40:58

ข้อจำกัดของพื้นที่ที่จะปลูก เช่น กรณีต้นลั่นทมควรตัดแต่งกิ่งก้านให้คล้ายเขากวาง จึงจะแลดูสวยงาม และกรณีต้นไม้ใหญ่ที่ปลูกอยู่ใกล้หม้อแปลงไฟฟ้าขนาดใหญ่ แม้มีกิ่งก้านสาขาสวยงาม แต่ต้องตัดกิ่งก้านทิ้งอย่างมาก (hard pruning) เพื่อความปลอดภัย (๓) ดูแลบำรุงรักษาต้นไม้อย่างถูกวิธี เช่น ต้นไม้เมื่อไม่แข็งแรงจะเกิดเชื้อราและเนื้อไม้เปิด หากดูแลไม่ถูกวิธี คือ ปิดแผลในขณะที่ภายในโพรงต้นไม้ยังมีความชื้น เชื้อราจะขยายตัวเจริญเติบโตอยู่ภายใน ทำให้ต้นไม้อาจตายได้ (๔) ออกแบบสวนดาดฟ้า ควรตัดแต่งให้ไม้มีเรือนยอดโปร่ง ต้นสูงไม่มากนัก ใช้ไม้หลากชนิดเพื่อช่วยกระจายการรับลมพัด ใช้สัดส่วนดินและหินที่เหมาะสมเพื่อให้รากยึดโยงได้อย่างแข็งแรง และคำนึงถึงน้ำหนักที่ดาดฟ้าต้องรองรับ (๕) ออกแบบสวนแนวตั้ง โดยคำนึงถึงระบบน้ำ ระบบแสงสว่าง ระบบการให้ปุ๋ย โครงสร้าง และวัสดุที่ให้ไม้ยึดเกาะ การซึมน้ำของตัวอาคาร โรคและแมลงที่อาจเกิดขึ้น (๖) ออกแบบพื้นที่สีเขียวริมเส้นทางสัญจรอย่างมีศิลปะ โดยคำนึงถึงความสวยงาม เป็นระบบระเบียบ และความสะดวกในการดูแลรักษา ใช้พรรณไม้ชนิดเดียวกัน หรือมีฟอร์มใกล้เคียงกัน (๗) ออกแบบป่าในเมือง โดยใช้พรรณไม้เรือนยอดคละกัน ใช้ไม้พื้นถิ่นและไม้ที่มีถิ่นกำเนิดใกล้เคียงหรือคล้ายคลึงมากที่สุดกับพื้นที่ที่จะนำไม้มาปลูก (๘) เทคนิควิธีการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าของการเพิ่มพื้นที่สีเขียว เช่น ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) (๙) คัดเลือกผู้รับเหมาที่มีทักษะ ความชำนาญมาดูแลรักษาพื้นที่สีเขียว

นอกจากนี้ ควรพิจารณาคัดเลือกพื้นที่ที่มีศักยภาพในการจัดทำพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืนเพื่อเป็นเครือข่าย เป็นต้นแบบขยายผลให้แพร่หลายในสังคม ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการผลิตบุคลากร เช่น รุกขกร (หมอต้นไม้) อย่างเป็นระบบ เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่กลุ่มคนต่าง ๆ เช่น ผู้อยู่อาศัยในอาคารสูงในเรื่องการบรรเทาแมลงรบกวนที่มากับต้นไม้ พร้อมทั้งเสริมสร้างความเข้าใจเรื่องธรรมชาติและระบบนิเวศว่า การมีหนอนหรือแมลงเป็นตัวบ่งบอกความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ประการหนึ่ง และจัดทำเวทีแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง

B 01 ... ( ).indd 6 4/9/2560 16:40:58

อย่างไรก็ตาม หากทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน ได้ร่วมเป็นเครือข่าย เชื่อมโยงช่วยเหลือกัน ภายใต้ภารกิจหน้าที่หรือความสนใจส่วนบุคคล เดินไปด้วยกัน ในทิศทางที่ถูกต้อง บนพื้นฐานของหลักวิชาการและประสบการณ์จริงในพื้นที่ เชื่อว่าสังคมไทยจะสามารถดูแลรักษาและเพิ่มพื้นที่สีเขียว เพื่อคุณภาพชีวิต คุณภาพสิ่งแวดล้อม และมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของนานาชาติได้ในที่สุด

B 01 ... ( ).indd 7 4/9/2560 16:40:59

B 01 ... ( ).indd 8 4/9/2560 16:41:00

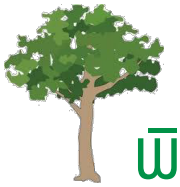

พิพิธภัณฑ์ชาวบางกอก

พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร เขตบางรัก

๑

B 01 ... ( ).indd 9 4/9/2560 16:41:00

พิพิธภัณฑ์ชาวบางกอก

(พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร เขตบางรัก)

พิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกเป็นพิพิธภัณฑ์ประเภท “พิพิธภัณฑ์ชาวบ้าน (Folk Museum)” ตั้งอยู่บนพื้นที่ ๑,๗๐๐ ตารางเมตร (๑ ไร่ ๒๕ ตารางวา) เดิมเป็นบ้านของอาจารย์วราพร สุรวดี ซึ่งได้มอบให้กรุงเทพมหานครเป็นผู้ดูแลรักษา และกรุงเทพมหานครได้ดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และความตั้งใจของผู้เป็นเจ้าของ คือ เพื่อเป็นแหล่งให้ชนรุ่นหลังได้ศึกษาและเรียนรู้วิถีชีวิตของชาวบางกอกที่มีฐานะปานกลาง ในช่วงก่อนและหลังสงครามโลก ครั้งที่ ๒ (ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๘๐ – ๒๕๐๐) และเพื่อให้เป็นมรดกของคนไทยในรุ่นต่อไป โดยท่านเจ้าของได้เคยเขียนไว้ในประวัติพิพิธภัณฑ์ไว้ว่า “สังคมจะอยู่ได้ มิใช่มีแต่สิ่งที่ก่อผลผลิตมูลค่าเพิ่มทวีคูณเพียงอย่างเดียว มนุษย์จะอยู่อย่างสุขสันติได้ ต้องมีเครื่องประเทืองอารมณ์และจิตใจที่แสวงหาได้โดยไม่ยากนัก บ้านหลังนี้จะเป็นภาระของบ้านเมืองหรือเสริมภูมิทัศน์ของบ้านเมือง ขอฝากให้เป็นวิจารณญาณและภารกิจ

B 01 ... ( ).indd 10 4/9/2560 16:41:05

ของท่านทั้งหลายต่อไป” และต่อมาได้มีผู้กล่าวเสริมว่า “จิตสาธารณะเป็นเรื่องใหม่ แต่ไม่ช้าเกินกว่าจะปลูกฝัง การมอบบ้านให้เป็นพิพิธภัณฑ์เพื่อให้คนไทยทุกคนได้เป็นเจ้าของนั้น เป็นหนึ่งในมรดกทางวัฒนธรรมที่สืบทอดไปยังคนรุ่นต่อไป”

อาคารไม้หลังคาปั้นหยา

ในปัจจุบันพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกประกอบด้วยอาคาร ๔ หลัง ได้แก่ (๑) อาคารบ้านไม้หลังคาปั้นหยา (๒) อาคารไม้ซึ่งได้รื้อย้ายมาจากบ้านหมอฟรานซิส คริสเตียน ที่ทุ่งมหาเมฆ (๓) อาคารจัดแสดงนิทรรศการภาพรวมของกรุงเทพมหานคร และ (๔) อาคารบ้านไม้ชั้นเดียวใต้ถุนสูง ส่วนพื้นที่โดยรอบอาคารปกคลุมไปด้วยเรือนยอดของไม้นานาพรรณ บริเวณพื้นล่างมีการตกแต่งด้วยไม้พุ่มชนิดต่าง ๆ สภาพโดยรวมยังคงสภาพความเป็นบ้านเหมือนในอดีตที่มีความร่มรื่น พิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกได้เปิดให้เข้าชมโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายในวันพุธถึงวันอาทิตย์

ลักษณะพื้นที่สีเขียว : พิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกมีพื้นที่สีเขียว ๗๙๒ ตารางเมตร โดยประมาณ คิดเป็นร้อยละ ๔๘ ของพื้นที่ทั้งหมด ประกอบด้วย สนามหญ้าขนาดใหญ่ด้านหน้า และมีไม้ต้นขนาดใหญ่ซึ่งเป็นไม้ดั้งเดิมตั้งแต่มีการก่อสร้างบ้านปลูกอยู่ค่อนข้างหนาแน่น กระจายอยู่ทั่วบริเวณ พรรณไม้มีความหลากหลาย มีไม้ต้น ไม้พุ่ม และปาล์ม โดยพบไม้อย่างน้อย ๑๒ ชนิด (รวม ๕๓ ต้น) เช่น กระท้อน ข่อย จำปี ชมพู่ น้อยหน่า ปีบ มะขาม มะม่วง มะรุม ยอ ละมุด และลำไย และปาล์ม ๒ ชนิด ได้แก่ มะพร้าว และหมากสง

สนามหญ้าด้านหน้าพิพิธภัณฑ์

B 01 ... ( ).indd 11 4/9/2560 16:41:12

จากการสังเกตชนิดพรรณไม้ที่พบในพิพิธภัณฑ์ พบว่าไม้ต้นขนาดใหญ่มักเป็นไม้ผลที่สามารถนำมารับประทานได้ สะท้อนวิถีชีวิตดั้งเดิมของคนกรุงอย่างแท้จริงว่า ในอดีตมีความพิถีพิถันรอบคอบในการดูแลรักษาหรือคัดเลือกชนิดไม้มาปลูกในที่อยู่อาศัย ให้เกิดประโยชน์ในด้านการใช้ชีวิตประจำวัน พึ่งพาตนเองในด้านอาหารการกิน ให้ร่มเงา สร้างความสงบร่มเย็นให้แก่คนในบ้าน อีกทั้งยังช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมโดยการดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์โดยวิธีธรรมชาติ

อาคารบ้านไม้ชั้นเดียวใต้ถุนสูง

บริเวณรอบอาคารไม้หลังคาปั้นหยา

B 01 ... ( ).indd 12 4/9/2560 16:41:27

การดูแลรักษาพื้นที่ :

ท่านอาจารย์วราพร สุรวดี ได้มอบพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกให้แก่สำนักงานเขตบางรักเป็นผู้ดูแลตั้งแต่ปี ๒๕๔๗ โดยท่านยังคอยดูแลรักษาพื้นที่แห่งนี้ด้วยความรัก โดยเน้นหลักการอนุรักษ์รักษาทุกสิ่งที่อยู่ในพื้นที่พิพิธภัณฑ์แห่งนี้ รวมถึงพื้นที่สีเขียวเพื่อให้เป็นมรดกของคนไทยในรุ่นต่อไป และท่านก็ได้ทำหน้าที่นั้นด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจตราบถึงช่วงท้ายของชีวิต ต่อมาสำนักงานเขตบางรักได้จัดหาอาสาสมัครมาดูแลสถานที่ มีแม่บ้านทำความสะอาดและคนสวนดูแลพื้นที่สีเขียว สำนักงานเขตบางรักมีความพยายามรักษาพื้นที่สีเขียวภายในพิพิธภัณฑ์ให้สอดคล้องกับนโยบายของกรุงเทพมหานคร โดยได้จัดให้มีการตัดแต่งกิ่งไม้และสังเกตลักษณะทั่วไปของต้นไม้ หากต้นใดมีโรคหรือมีอาการผิดปกติจะให้การรักษาโดยรุกขกร หรือปลูกใหม่เพื่อทดแทนต้นเดิม เพื่อรักษาสภาพพื้นที่สีเขียวโดยรวมให้คงเดิมตามเจตนารมณ์ของอาจารย์วราพร สุรวดี ต่อไป

อาคารไม้หลังที่ ๒

อย่างไรก็ตามมีข้อสังเกตว่า กรุงเทพมหานครควรจัดทำประวัติต้นไม้เก่าแก่เพื่อชนรุ่นหลังได้เรียนรู้ และต่อยอดไปสู่การศึกษาด้านความหลากหลายทางชีวภาพทั้งทางด้านพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์

บ่อน้ำด้านหน้าอาคารไม้หลังที่ ๒

ภายในอาคารไม้หลังคาปั้นหยา

B 01 ... ( ).indd 13 4/9/2560 16:41:36

ความโดดเด่นของพื้นที่ : เมื่อเปรียบเทียบกับสภาพพื้นที่โดยรอบที่มีความเป็นเมืองใหญ่ มีอาคารสูง แออัด และมีการจราจรทางถนนหนาแน่น พิพิธภัณฑ์ชาวบางกอกเป็นสถานที่ที่ให้ทั้งความรู้และความรื่นรมย์ มีบรรยากาศที่ร่มเย็น มีต้นไม้ใหญ่แผ่กิ่งก้านสาขาปกคลุมพื้นที่เกือบทั้งหมด ทำให้ “เป็นปอดใจกลางเมืองอีกแห่งหนึ่ง” สำหรับชาวบ้านโดยรอบพื้นที่ สร้างความพอใจและความผ่อนคลายให้กับผู้เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ จึงมีผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง ทั้งนักเรียน นักศึกษา ครอบครัว คนวัยทำงาน รวมถึงชาวต่างชาติ อย่างไรก็ตาม การดูแลรักษาพื้นที่แห่งนี้ ให้ยังคงเป็นไปตามเจตนารมณ์ของท่านผู้เป็นเจ้าของเดิม ต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจ ความรัก ความหวงแหน กำลังกาย กำลังใจ และกำลังทรัพย์ของทุกคนที่เกี่ยวข้อง ไม่เพียงแต่อาสาสมัครหรือเจ้าหน้าที่ของกรุงเทพมหานครเท่านั้น แต่รวมถึงประชาชนชาวไทยทั่วไปอีกด้วย

ศาลาพักผ่อน

พิพิธภัณฑ์ชาวบางกอก (พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร เขตบางรัก)
ที่ตั้ง : ณ เลขที่ ๒๗๓ ซอยเจริญกรุง ๔๓ ถนนเจริญกรุง เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๕๐

B 01 ... ( ).indd 14 4/9/2560 16:41:40

B 01 ... ( ).indd 15 4/9/2560 16:41:41

B 01 ... ( ).indd 16 4/9/2560 16:41:41

สำนักงานเขตหลักสี่ ๒

B 01 ... ( ).indd 17 4/9/2560 16:41:42

สำนักงานเขตหลักสี่

สำนักงานเขตหลักสี่ ตั้งอยู่บริเวณย่านศูนย์ราชการแจ้งวัฒนะ กรุงเทพมหานคร มีพื้นที่ภายในอาคารและโดยรอบอาคาร รวมทั้งหมด ๑๖,๗๘๘ ตารางเมตร (๑๐ ไร่ ๑ งาน ๙๗ ตารางวา) ภายในบริเวณสำนักงานประกอบด้วย ตึกอาคารสำนักงาน ลานหน้าตึก ลานจอดรถพื้นปูนซีเมนต์และพื้นที่ “ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเกษตรทฤษฎีใหม่ ประจำแขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร” ตั้งอยู่ด้านหน้าติดประตูทางเข้าสำนักงาน โดยทั่วไปพื้นที่มีลักษณะกว้างขวาง สะอาดตา ร่มรื่นด้วยไม้ใหญ่ ตกแต่งสวยงามด้วยไม้ประดับประเภทไม้พุ่ม ไม้ดอก และพืชพรรณอื่น มีการจัดบริเวณสำหรับซื้อขายพืชผักที่ปลูกภายในสำนักงานให้แก่ประชาชน

ลักษณะพื้นที่สีเขียว : สำนักงานเขตหลักสี่ มีพื้นที่สีเขียวรอบอาคารประมาณ ๕๖๕ ตารางเมตร (๑ งาน ๔๑ วา) คิดเป็นร้อยละ ๑๐ ของพื้นที่โดยรอบอาคาร และ

B 01 ... ( ).indd 18 4/9/2560 16:41:43

มีพื้นที่สีเขียวภายในอาคารประมาณ ๑,๕๗๕ ตารางเมตร (๓ งาน ๙๔ เมตร) คิดเป็นร้อยละ ๑๔ ของพื้นที่ภายในอาคาร ดังนั้น จึงมีพื้นที่สีเขียวทั้งภายในอาคารและภายนอกอาคาร รวมประมาณ ๒,๑๔๐ ตารางเมตร (๑ ไร่ ๑ งาน ๓๕ ตารางวา) คิดเป็นร้อยละ ๑๒ ของพื้นที่ทั้งหมด การจัดทำพื้นที่สีเขียวของสำนักงานมีจุดเริ่มต้นตั้งแต่ราวปี ๒๕๔๕ จากการที่พนักงานได้ช่วยกันปลูกผักปลอดสารพิษบนพื้นที่ดาดฟ้าบางส่วนเพื่อรับประทานกันเอง ต่อมาได้รับความสนับสนุนจากผู้บริหารจนสามารถขยายพื้นที่ปลูกจนเต็มพื้นที่ดาดฟ้าขนาด ๔๔๐ ตารางเมตร และขยายกิจกรรมอย่างค่อยเป็นค่อยไป จนกลายเป็นทีมงานศูนย์การเรียนรู้ห้องเรียนธรรมชาติเกษตรอินทรีย์ในปัจจุบัน พื้นที่สีเขียวของสำนักงานประกอบด้วยพื้นที่สีเขียวบริเวณลานปูนซีเมนต์ พื้นที่สีเขียวสวนเกษตรบนดาดฟ้าอาคารชั้น ๔ และชั้น ๘ รวมทั้งพื้นที่สีเขียวที่ประดับตกแต่งบนพื้นอาคารแต่ละชั้น พื้นที่สีเขียวบริเวณลานปูนซีเมนต์ประกอบด้วยไม้ต้นและไม้พุ่มที่ลานหน้าตึก และบนเกาะกลางถนนบริเวณที่จอดรถ โดยทั่วไปสังเกตพบไม้ต้น ๓ ชนิด (๗ ต้น) ได้แก่ สัก ปีบ และสัตบรรณ ส่วนพื้นที่ภายในศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ ประกอบด้วย พื้นที่สาธิตทำนาข้าว เพาะชำผักสวนครัว โรงเรือนเพาะเห็ด พืชผักปลูกตามแนวตั้งยึดเกาะบนรั้ว

บริเวณพื้นที่หน้าสำนักงาน

สวนเกษตรลานปูน (ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง)

พื้นที่สีเขียวสวนเกษตรบนดาดฟ้าอาคารชั้น ๔ และชั้น ๘ แบ่งเป็นโซนปลูกพืชผักสวนครัว ไม้ประดับ ไม้ผล และไม้สมุนไพรรวมประมาณ ๑๓๐ ชนิด

B 01 ... ( ).indd 19 4/9/2560 16:41:44

พื้นที่สาธิตการเกษตรภายในศูนย์เรียนรู้

เช่น ผักคะน้า พริก มะเขือเทศ ผักสลัด ผักกาดขาว บล็อคโคลี่ มะระ ฟักทอง แก้วมังกร มีการปลูกพืชแบบหมุนเวียนให้เหมาะสมตามฤดูกาล และปลูกต่อเนื่องตลอดทั้งปี ใช้การปลูกในหลายรูปแบบ เช่น เป็นแปลงในกระบะ ปลูกในกระถาง สวนหย่อม อุโมงค์ไม้เถา ส่วนพื้นที่สีเขียวที่ประดับตกแต่งภายในอาคารบริเวณชั้นต่าง ๆ จัดเป็นมุมไม้ประดับและผักสวนครัวที่สวยงาม เกิดความสบายตาสบายใจแก่บุคลากรและผู้เข้ามาติดต่อราชการ

การดูแลรักษาพื้นที่ : สำนักงานเขตหลักสี่มีนโยบายและการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียวที่เป็นระบบต่อเนื่องและยั่งยืน มีงบประมาณสนับสนุนประจำปี มีพนักงานประจำ จำนวน ๗ คน ที่ดูแลรักษาพื้นที่สีเขียวแบบครบวงจร ตั้งแต่เตรียมปรับปรุงดิน โดยใช้ปุ๋ยชีวภาพที่ผลิตขึ้นเอง เพาะเลี้ยงต้นกล้า ดูแลรักษาให้เจริญเติบโต ขยายพันธุ์อย่างมีระบบ และหาตลาดเพื่อจัดจำหน่าย สำหรับการดูแลรักษาพื้นที่สวนเกษตรดาดฟ้า ต้องคำนึงถึงผลกระทบที่อาจจะเกิดกับตัวอาคารทั้งเรื่องน้ำหนักของ

สวนเกษตรดาดฟ้า ชั้น ๘

B 01 ... ( ).indd 20 4/9/2560 16:41:46

อุปกรณ์เครื่องใช้ ต้นไม้ ระบบราง ระบายน้ำ และความร้อนจากตัวอาคาร ที่ส่งผลกระทบกับพรรณไม้ พนักงาน จึงต้องศึกษาเรียนรู้ และทดลองหาวิธีการปลูกพืชที่เหมาะสมสำหรับโครงสร้างตัวอาคารตั้งแต่เริ่มต้นจัดทำพื้นที่สีเขียว

โซนสมุนไพรบริเวณดาดฟ้า ชั้น ๘

ความโดดเด่นของพื้นที่ : ผู้บริหารและบุคลากรของสำนักงานเขตหลักสี่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างต่อเนื่อง มีกระบวนการปลูกจิตสำนึก ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน มีความหวงแหน มีความภาคภูมิใจ มีความร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจกันอุตสาหพยายามศึกษา คิดค้น ประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการดูแลรักษาและพัฒนาพื้นที่สีเขียว จึงทำให้พื้นที่สีเขียวภายในสำนักงานเขตแห่งนี้มีความยั่งยืน เป็นตัวอย่างที่ดีของการทำเกษตรอินทรีย์แบบพอเพียงบนพื้นที่จำกัด เป็นศูนย์กลางการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่เยาวชนและประชาชนทั่วไป เป็นแหล่งศึกษาดูงานสำหรับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เป็นแหล่งบริการเกื้อกูลสังคมโดยการให้ยืมต้นไม้ไปใช้ประดับสถานที่เมื่อมีการจัดงาน และเป็นแหล่งบริการขายพืชผักที่สะอาดปลอดภัยให้แก่ชุมชนโดยรอบ ซึ่งก่อให้เกิดรายได้หมุนเวียนกลับมาใช้จ่ายในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องอีกด้วย

สวนเกษตรดาดฟ้า ชั้น ๔

B 01 ... ( ).indd 21 4/9/2560 16:41:48

แผงขายผักบริเวณด้านหน้าสำนักงาน

ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่

สำนักงานเขตหลักสี่

ที่ตั้ง : ๙๙๙ ซอยแจ้งวัฒนะ ๑๐ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

B 01 ... ( ).indd 22 4/9/2560 16:41:52

B 01 ... ( ).indd 23 4/9/2560 16:41:53

B 01 ... ( ).indd 24 4/9/2560 16:41:53

สำนักงานเขตพญาไท ๓

B 01 ... ( ).indd 25 4/9/2560 16:41:53

สำนักงานเขตพญาไท

สำนักงานเขตพญาไท ตั้งอยู่ท่ามกลางชุมชนย่านเศรษฐกิจใจกลางเมือง ซึ่งที่ดินมีมูลค่าสูง สำนักงานมีพื้นที่ขนาด ๖,๑๕๐ ตารางเมตร (๓ ไร่ ๓ งาน ๓๗ ตารางวา) ประกอบด้วยตึกอาคารสำนักงาน ๓ อาคารหลัก และลานจอดรถขนาดใหญ่ มีพื้นที่สีเขียวบริเวณริมกำแพง ริมลานจอดรถ ริมทางเดินเท้า และด้านหน้าอาคาร ส่วนภายในอาคารมีการตกแต่งด้วยไม้ประดับปลูกในกระถาง

ลักษณะพื้นที่สีเขียว : สำนักงานเขตพญาไทมีพื้นที่สีเขียวประมาณ ๖๓๐ ตารางเมตร (๑ งาน ๕๗ ตารางวา) คิดเป็นร้อยละ ๑๐ ของพื้นที่ทั้งหมด มีไม้ต้นและไม้พุ่มบริเวณด้านหน้าอาคาร มีต้นยางอินเดียขนาดสูงใหญ่ มีเส้นรอบวงประมาณ ๘๐๐ เซนติเมตร คาดว่ามีอายุ ๖๐-๗๐ ปี และมีไม้ต้นปลูกอยู่โดยรอบ จำนวนอย่างน้อย ๑๔ ชนิด เช่น กันเกรา กัลปพฤกษ์ ตะเคียน ตีนเป็ดทะเล ไทร ประดู่บ้าน ปีบ สัตบรรณ พะยูง มะกล่ำต้น โมกบ้าน สนประดิพัทธ์

B 01 ... ( ).indd 26 4/9/2560 16:42:00

อาคารสำนักงาน

ต้นยางอินเดีย อายุ ๗๐ ปี

อโศกเซนคาเบรียล และปาล์มน้ำมัน สำหรับบริเวณเส้นทางเดินขึ้นตึกสำนักงาน และภายในอาคารมีการตกแต่งด้วยไม้ดอกไม้ประดับปลูกในกระถาง

การดูแลรักษาพื้นที่ : สำนักงานเขตพญาไทมีแนวนโยบายการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างประหยัด ใช้วิธีการที่เหมาะสมเพื่อรักษาต้นไม้ให้มีอายุยืนยาว โดยไม่ตัดทิ้งทำลาย และเน้นการทำงานเป็นทีม สำนักงานมีพนักงานประจำ ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบดูแลพื้นที่สีเขียวโดยตรงและมีทักษะประสบการณ์ในการดูแลไม้ยืนต้น ทำหน้าที่ตัดแต่งกิ่งไม้ สำรวจสภาพต้นไม้ และดูแลรักษาให้มีสภาพแข็งแรงสมบูรณ์ ใส่ปุ๋ยชีวภาพ ออกแบบตกแต่งสวน ปลูกไม้ทดแทน เสริมสร้างสิ่งค้ำยันไม้ และผลัดเปลี่ยนไม้ดอกไม้ประดับในกระถาง โดยสำนักงานมีสวนพญาไทภิรมย์เป็นที่เพาะชำกล้าไม้และฟื้นฟูไม้ที่มีสภาพเหี่ยวเฉาไม่สมบูรณ์ ในปัจจุบันสำนักงานอยู่ระหว่างปรับปรุงอาคารที่เก่าแก่และทรุดตัว จึงไม่มีสวนบนดาดฟ้าอาคารและระเบียงเหมือนในอดีตที่เคยมีปัญหาจากการรับน้ำหนักการรดน้ำต้นไม้ ต่อไปจะมีการตกแต่งอาคารเพิ่มเติมโดยการแขวนไม้ตามระเบียงเหล็กและวางไม้ปลูกในกระถางตามทางเดิน

พื้นที่สีเขียวหน้าอาคารสำนักงาน

B 01 ... ( ).indd 27 4/9/2560 16:42:11

ความโดดเด่นของพื้นที่ : สำนักงานเขตพญาไทให้ความสำคัญในการอนุรักษ์ไม้ยืนต้นดั้งเดิมในพื้นที่ มีแนวนโยบายในการคัดเลือกไม้ต้นเข้ามาปลูกในพื้นที่ โดยเน้นต้นพญาสัตบรรณ เนื่องจากมีชื่อสอดคล้องกับชื่อสำนักงาน นอกจากนั้นยังมีสวนพญาไทภิรมย์เป็นแหล่งเพาะชำขยายพันธุ์และฟื้นฟูต้นไม้ของสำนักงาน ซึ่งเป็นการประหยัดงบประมาณ เมื่อต้องการตกแต่งสถานที่ด้วยไม้ดอกไม้ประดับที่แข็งแรงและสวยงาม และสำนักงานมีงบประมาณสำหรับจัดซื้อพรรณไม้อื่น ๆ จากสวนอ่อนนุชของสำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร

พื้นที่สีเขียวหน้าอาคารสำนักงาน

สวนไม้ดอกไม้ประดับ

มุมสวนไม้ประดับ

B 01 ... ( ).indd 28 4/9/2560 16:42:24

ไม้ประดับตกแต่งภายในอาคาร

มุมไม้ประดับภายในอาคาร

B 01 ... ( ).indd 29 4/9/2560 16:42:34

ต้นยางอินเดียบริเวณพื้นที่นันทนาการ

พื้นที่นันทนาการบริเวณใต้ต้นยางอินเดีย

สำนักงานเขตพญาไท

ที่ตั้ง : ๑๓ ซอยอารีย์ ๒ ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ๑๐๔๐๐

B 01 ... ( ).indd 30 7/9/2560 20:01:24

B 01 ... ( ).indd 31 4/9/2560 16:42:41

B 01 ... ( ).indd 32 4/9/2560 16:42:41

สำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๔

B 01 ... ( ).indd 33 4/9/2560 16:42:41

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) เดิมคือสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (สวล.) จัดตั้งขึ้นภายใต้พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๑๘ ให้เป็นหน่วยงานระดับกรม สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อดูแลรักษาและกำหนดนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม และทำหน้าที่เป็นเลขานุการคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ตั้งแต่วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘ ซึ่งต่อมามีการปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติม พระราชบัญญัติและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ในช่วงปี ๒๕๒๑ จนถึงปี ๒๕๕๕ เพื่อขยายขอบเขตหน้าที่ให้ครอบคลุมการบริหารจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งในระดับชาติและท้องถิ่น รวมทั้งการประสานงานกับต่างประเทศ ให้สอดคล้องกับภารกิจที่เพิ่มขึ้นและเหมาะสมกับสถานการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป

B 01 ... ( ).indd 34 4/9/2560 16:42:49

บริเวณหน้าอาคารสำนักงาน

ในปัจจุบันสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีวิสัยทัศน์สร้างสมดุลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน มีพันธกิจในการจัดทำนโยบายและแผนแบบบูรณาการ เสนอแนะมาตรการและกลไกในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการประสานเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติและเพื่อตอบสนองต่อภารกิจตามแนวนโยบายในรัฐธรรมนูญ นโยบายรัฐบาล แผนการบริหารราชการแผ่นดิน พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ชาติ และยุทธศาสตร์กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภารกิจหลักด้านหนึ่งของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เกี่ยวข้องกับการจัดทำและขับเคลื่อนนโยบาย ยุทธศาสตร์ เครื่องมือเพื่อการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืนในระดับชาติและระดับท้องถิ่น โดยที่ผ่านมาได้มีผลงานในด้านการจัดทำแผนปฏิบัติการเชิงนโยบายด้านการจัดการพื้นที่สีเขียวชุมชนเมืองอย่างยั่งยืน ผลักดันและส่งเสริมท้องถิ่นในการจัดทำแผนและผังการพัฒนาและอนุรักษ์พื้นที่สีเขียวในชุมชน กำหนดมาตรฐานอัตราส่วนพื้นที่สีเขียวที่เหมาะสมตามประเภทเมือง ขับเคลื่อนและผลักดันข้อริเริ่มของอาเซียนด้านสิ่งแวดล้อมเมือง

ไม้คละเรือนยอดรอบรั้วสำนักงาน

B 01 ... ( ).indd 35 4/9/2560 16:42:56

ต้นไทรขนาดใหญ่ภายในสำนักงาน

มุมพักผ่อนภายในบริเวณสำนักงาน

ที่ยั่งยืน ประยุกต์ใช้ตัวชี้วัดสิ่งแวดล้อมเมืองที่ยั่งยืน และเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการจัดการพื้นที่สีเขียวและเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตั้งอยู่ในเขตชุมชนเมือง มีพื้นที่ ๖,๕๒๒ ตารางเมตร (๔ ไร่ ๓๐ ตารางวา) ภายในบริเวณสำนักงานประกอบด้วย อาคารสำนักงาน ๒ หลัง พื้นที่จอดรถ ถนน พื้นที่โล่ง และพื้นที่สีเขียวซึ่งประกอบด้วยไม้ต้นเป็นส่วนใหญ่

ลักษณะพื้นที่สีเขียว : สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีพื้นที่สีเขียวประมาณ ๒,๕๓๗ ตารางเมตร (๑ ไร่ ๒ งาน ๓๔ ตารางวา) คิดเป็นร้อยละ ๓๙ ของพื้นที่ทั้งหมด หรือประมาณ ๔.๗ ตารางเมตรต่อคน (ในปัจจุบัน

ต้นไม้ให้ร่มเงาบริเวณประตูหน้าสำนักงาน

B 01 ... ( ).indd 36 4/9/2560 16:43:08

มีบุคลากรประมาณ ๕๔๐ คน) พื้นที่สีเขียวกระจายตัวรอบอาคารสำนักงาน ริมแนวรั้วทั้ง ๔ ด้าน ด้านหน้าอาคาร ที่ว่างระหว่างตัวอาคาร และลานจอดรถ ส่วนใหญ่เป็นไม้ยืนต้นลักษณะสูงใหญ่ แผ่กิ่งก้านสาขาให้ร่มเงา และเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ อาทิ นกและกระรอก บริเวณใต้ร่มเงาเป็นพื้นที่จอดรถและพื้นที่นันทนาการ ไม้ยืนต้นที่มีความโดดเด่นคือ ต้นไทรขนาดใหญ่ คาดว่าอยู่คู่สำนักงานมาตั้งแต่ก่อตั้ง มีอายุมากกว่า ๔๐ ปี และมีต้นตะเคียนที่เป็นไม้ดั้งเดิม มีอายุมาก ไม้ต้นภายในพื้นที่สำนักงานมีจำนวนอย่างน้อย ๒๓ ชนิด (รวมมากกว่า ๑๐๐ ต้น) ได้แก่ กระทิง กระทุ่ม งิ้ว จามจุรี ชมพู่ ชมพูพันธุ์ทิพย์ ตะเคียน ตีนเป็ดทะเล ไทร หางนกยูงฝรั่ง ประดู่บ้าน พิกุล มะม่วง มะยม มะฮอกกานีใบใหญ่ ยางนา ละมุด สนประดิพัทธ์ สักสัตบรรณ หูกวาง อโศกเซนคาเบรียล อินทนิลน้ำ ชนิดพรรณเด่นที่พบเป็นจำนวนมาก ได้แก่ ประดู่บ้าน ชมพูพันธุ์ทิพย์ และอโศกเซนคาเบรียล และมีปาล์มอย่างน้อย ๓ ชนิด ได้แก่ ตาล ปาล์มขวด และมะพร้าว นอกจากนี้มีการปลูกไม้พุ่มในกระถางวางเรียงเป็นระเบียบบริเวณภายในสำนักงาน สำหรับบริเวณรั้วสำนักงาน ถูกออกแบบให้มีลักษณะเป็นกระบะสำหรับปลูกไม้พุ่มสลับกับไม้ต้นชนิดต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์ให้มีไม้คละเรือนยอดโดยรอบสำนักงาน

ไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ภายในสำนักงาน

B 01 ... ( ).indd 37 4/9/2560 16:43:14

การดูแลรักษาพื้นที่ : การดูแลพื้นที่สีเขียวภายในบริเวณ เป็นภารกิจของสำนักงานเลขานุการกรม โดยงานอาคารสถานที่ มีการจ้างเหมาเจ้าหน้าที่ดูแล มีหน้าที่หลักคือ รดน้ำต้นไม้ ใส่ปุ๋ย เก็บเศษกิ่งไม้ใบไม้ ตัดแต่งต้นไม้ กิ่งไม้ขนาดเล็ก ไม้พุ่ม ไม้ประดับตกแต่ง ในกระบะบริเวณรั้วสำนักงาน ดูแลไม้กระถางในอาคาร ปรับปรุงดิน ป้องกันกำจัดศัตรูพืช ในปัจจุบันไม่พบโรคพืชในไม้ต้นขนาดใหญ่ สำหรับการตัดแต่งไม้ต้นขนาดใหญ่ มีการจ้างบริษัทตัดแต่งต้นไม้ ปีละ ๑ ครั้ง และมีค่าใช้จ่ายจัดซื้อเครื่องมือและอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน

ความโดดเด่นของพื้นที่ : สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นสำนักงานขนาดเล็ก ตั้งอยู่ในใจกลางเมือง ชุมชนโดยรอบประกอบด้วยบ้านเรือนที่อยู่อาศัยทั้งแบบบ้านเดี่ยวและแฟลต ร้านค้าปลีกตลาดนัด และสถานที่ราชการขนาดใหญ่ มีระบบการบริหารจัดการให้มีพื้นที่สีเขียวกระจายอยู่ทั่วพื้นที่ โดยสอดคล้องกับการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อรองรับการใช้งานบริการประชาชน มีการออกแบบให้มีลานจอดรถ โดยมีส่วนที่ยังเป็นพื้นที่ดินที่น้ำซึมผ่านได้ พื้นที่สีเขียวมีไม้ต้นเป็นองค์ประกอบหลัก มีการอนุรักษ์ไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ และดูแลไม้ดั้งเดิมในพื้นที่ เพื่อรักษาพื้นที่สีเขียวสำหรับให้ความร่มรื่นแก่สถานที่สร้างความผ่อนคลายให้บุคลากร ผู้มาติดต่อราชการและประชาชน รวมทั้งมีการจัดกิจกรรมการดูแลรักษาพื้นที่สีเขียวโดยการมี

ไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ภายในสำนักงาน

B 01 ... ( ).indd 38 4/9/2560 16:43:19

ส่วนร่วมของบุคลากร อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันสำนักงานได้ประสบกับการขยายตัวของภารกิจหน้าที่ และอาคารสถานที่ที่คับแคบ ไม่คล่องตัว ชำรุดทรุดโทรม ดังนั้น หากก่อสร้างใหม่จะต้องพิจารณาในเรื่องการออกแบบอาคารสถานที่ และการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียวให้มีทั้งขนาดและคุณภาพที่เหมาะสม เป็นไปตามแผนปฏิบัติการเชิงนโยบายด้านการจัดการพื้นที่สีเขียวชุมชนเมืองอย่างยั่งยืน ที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๐ และต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติรับทราบ เมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๐ โดยเฉพาะมาตรการ “นำร่องการจัดทำพื้นที่สีเขียวยั่งยืนในสถานที่ราชการ สถานศึกษา ศาสนสถานที่ก่อสร้างใหม่ในพื้นที่เดิมที่เคยมีการใช้ประโยชน์ โดยสร้างทดแทนอาคารที่มีอยู่ โดยกำหนดให้มีพื้นที่สีเขียวอย่างน้อยร้อยละ ๓๐ ของแปลงที่ดิน และเป็นพื้นที่สีเขียวยั่งยืน” เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับหน่วยงานราชการอื่นและเอกชนต่อไป

ไม้ยืนต้นริมทางสัญจรภายในสำนักงาน

B 01 ... ( ).indd 39 4/9/2560 16:43:23

จุดจอดจักรยานเพื่อสิ่งแวดล้อม

ไม้ยืนต้นปกคลุมให้ร่มเงาแก่อาคารสำนักงาน

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ที่ตั้ง : ๖๐/๑ ซอยพิบูลวัฒนา ๗ ถนนพระรามที่ ๖ แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ๑๐๔๐๐

B 01 ... ( ).indd 40 4/9/2560 16:43:30

ที่ตั้งบริเวณสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

B 01 ... ( ).indd 41 4/9/2560 16:43:31

B 01 ... ( ).indd 42 4/9/2560 16:43:31

โรงพยาบาลรามาธิบดี ๕

B 01 ... ( ).indd 43 4/9/2560 16:43:31

โรงพยาบาลรามาธิบดี

โรงพยาบาลรามาธิบดีเป็นหน่วยงานหนึ่งในระดับภาควิชาของคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่บนพื้นที่ ๖๐,๗๖๐ ตารางเมตร (๓๗ ไร่ ๓ งาน ๙๐ ตารางวา) ภายในพื้นที่ประกอบด้วยโรงพยาบาลรามาธิบดี (อาคารหลัก) อาคารศูนย์การแพทย์สิริกิติ์ อาคารศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพรัตน์ อาคารวิจัยและสวัสดิการ อาคารเรียนและปฏิบัติการรวมด้านการแพทย์และโรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี และหอพักแพทย์ ในแต่ละวันโรงพยาบาลรามาธิบดีมีผู้มาใช้บริการเป็นจำนวนมาก

ลักษณะพื้นที่สีเขียว : โรงพยาบาลรามาธิบดีมีพื้นที่สีเขียวประมาณ ๕,๙๔๐ ตารางเมตร (๓ ไร่ ๒ งาน ๘๕ ตารางวา) คิดเป็นร้อยละ ๑๐ ของพื้นที่ทั้งหมด ประกอบด้วยพื้นที่สีเขียวริมทางเดิน ระเบียง รอบอาคาร และบริเวณศาลกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์

B 01 ... ( ).indd 44 4/9/2560 16:43:33

ซึ่งจัดเป็นพื้นที่นันทนาการ มีอุปกรณ์เครื่องเล่น มีร่มเงาจากต้นไม้ใหญ่ พบไม้ต้น ๑๐ ชนิด (๘๗ ต้น) ได้แก่ ตะแบก ไทร ประดู่บ้าน ประดู่แดง สัตบรรณ พิกุล ราชพฤกษ์ ลั่นทมขาว สารภี และอินทรชิต

พื้นที่พักผ่อนบริเวณศาลกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์

การดูแลรักษาพื้นที่ : โรงพยาบาลรามาธิบดีมีการจัดสรรงบประมาณประจำปีในการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียว โดยเฉพาะการจัดซื้ออุปกรณ์และปุ๋ย โรงพยาบาลให้ความสำคัญแก่การคัดเลือกพรรณไม้ที่ปลูกในพื้นที่ เพื่อให้เหมาะสมกับการเป็นสถานพยาบาลที่มีประชาชนพลุกพล่าน โดยเน้นพรรณไม้ที่สามารถดูแลง่าย ผลัดใบน้อย กิ่งแข็งแรง ไม่เปราะ หักง่าย อาทิ พิกุล มะฮอกกานี ภายในพื้นที่มีโรงเพาะชำกล้าไม้เพื่อเพาะและขยายพันธุ์ไม้ยืนต้น และไม้ดอกไม้ประดับเพื่อใช้ตกแต่งและปลูกซ่อมแซม น้ำที่ใช้รดต้นไม้เป็นน้ำที่ผ่านการบำบัดแล้วภายในโรงพยาบาล อย่างไรก็ตาม พบว่าต้นไม้ริมทางเดินภายในอาคารโรงพยาบาลเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของยุง ซึ่งเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลได้แก้ไขปัญหาโดยการคัดเลือกชนิดพรรณไม้และภาชนะรองรับที่เหมาะสม และมีข้อสังเกตว่าในอดีตมีการจัดสวนบนดาดฟ้าและภายในอาคารโรงพยาบาล แต่พบปัญหาน้ำรั่วไหลลงมาสู่พื้นด้านล่างของอาคาร เนื่องจากท่อระบายน้ำอุดตัน ดังนั้น จึงได้มีประสบการณ์

พื้นที่พักผ่อนบริเวณศาลกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์

สถานที่เพาะชำกล้าไม้

B 01 ... ( ).indd 45 4/9/2560 16:43:44

กล้าไม้ในโรงเพาะชำ

ว่าในการจัดสวนบริเวณดังกล่าวต้องคำนึงถึงโครงสร้างอาคาร ความสามารถในการรองรับน้ำหนักต้นไม้และวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ พร้อมทั้งต้องออกแบบระบบระบายน้ำเพื่อป้องกันการเกิดปัญหาน้ำท่วมขังเวลารดน้ำหรือในช่วงฤดูฝน

บริเวณทางเดินตกแต่งด้วยไม้กระถาง

ไม้พุ่มบริเวณทางเดิน

B 01 ... ( ).indd 46 4/9/2560 16:43:56

ความโดดเด่นของพื้นที่ : โรงพยาบาลรามาธิบดีมีระบบการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียวที่ครบวงจรและพึ่งพาตนเองได้เป็นอย่างดี มีการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยมีโครงการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณศาลกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ ให้มีมาตรฐานมากยิ่งขึ้น ในการรองรับผู้เข้ามาใช้บริการ และมีโครงการรามาน้อยซึ่งเป็นโครงการที่จัดขึ้นให้กับบุตรหลานของบุคลากรคณะแพทยศาสตร์ มีกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับต้นไม้ และการเพาะชำกล้าไม้ มีวิทยากรและคนสวนสาธิตการปลูกต้นไม้ รวมถึงกิจกรรมปลูกต้นไม้ จัดสวนถาดสวนขวดและกระถางเพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้ลงมือปฏิบัติเอง

พื้นที่สีเขียวโดยรอบโรงพยาบาล

มุมสวนต้นไม้บริเวณโรงพยาบาล

B 01 ... ( ).indd 47 4/9/2560 16:44:03

สนามออกกำลังกายบริเวณรอบศาลกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์

พื้นที่พักผ่อนบริเวณด้านข้างศาลกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์

โรงพยาบาลรามาธิบดี

ที่ตั้ง : ๒๗๐ ถนนพระรามที่ ๖ แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ๑๐๔๐๐

B 01 ... ( ).indd 48 4/9/2560 16:44:10

ผังบริเวณโรงพยาบาลรามาธิบดี

B 01 ... ( ).indd 49 4/9/2560 16:44:11

B 01 ... ( ).indd 50 4/9/2560 16:44:11

ศาลากลางจังหวัดนนทบุรี ๖

B 01 ... ( ).indd 51 4/9/2560 16:44:12

ศาลากลางจังหวัดนนทบุรี

ศาลากลางจังหวัดนนทบุรี ตั้งบนพื้นที่ ๑๐,๗๐๔ ตารางเมตร (๖ ไร่ ๔ งาน ๒๖ ตารางวา) ประกอบด้วยอาคารศาลากลางจังหวัดนนทบุรี ได้แก่ อาคาร ๓ ชั้น กับอาคาร ๕ ชั้น เชื่อมต่อกัน โดยมีบริเวณที่ว่างระหว่างอาคารเป็นพื้นที่สีเขียว มีไม้ต้นขนาดใหญ่เป็นองค์ประกอบ พื้นที่โดยรอบอาคารสำนักงานปกคลุมไปด้วยไม้ต้นขนาดเล็กและขนาดใหญ่ ขึ้นกระจายทั่วบริเวณ

ลักษณะพื้นที่สีเขียว : ศาลากลางจังหวัดนนทบุรีมีพื้นที่สีเขียวประมาณ ๖,๐๔๐ ตารางเมตร (๓ ไร่ ๓ งาน) คิดเป็นร้อยละ ๕๖ ของพื้นที่ทั้งหมด ประกอบด้วยพื้นที่สวนหย่อมด้านหน้าอาคาร ระหว่างอาคาร และด้านหลังของอาคาร จากการสำรวจพบไม้ต้นอย่างน้อย ๑๕ ชนิด ได้แก่ กัลปพฤกษ์ แก้ว ขนุน ข่อย ราชพฤกษ์ ตะแบก ประดู่บ้าน โพศรีมหาโพ มะขาม มะฮอกกานี ลั่นทมขาว สัตบรรณ สาเก เหลืองปรีดียาธร และอโศกเซนคาเบรียล พบปาล์ม ๒ ชนิด ได้แก่

B 01 ... ( ).indd 52 4/9/2560 16:44:13

ปาล์มขวด และหมากสง ไม้ส้มลุก ๑ ชนิด ได้แก่ กล้วย นอกจากนี้ มีไม้ผลและพืชผักสวนครัว

บริเวณหน้าอาคารศาลากลาง

การดูแลรักษาพื้นที่ : ศาลากลางจังหวัดนนทบุรีมีงบประมาณจ้างเหมาพนักงานดูแลสวนบริเวณรอบอาคารสำนักงาน ทำหน้าที่รดน้ำ ให้ปุ๋ย และตัดแต่งให้มีสภาพสวยงาม และมีงบประมาณสำหรับจัดซื้อไม้ตกแต่งภายในอาคาร ในปัจจุบันผู้บริหารมีนโยบายปรับปรุงภูมิทัศน์พื้นที่สีเขียวที่ยังรกร้างบริเวณระหว่างอาคารทั้งสองหลัง เพื่อเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของบุคลากรและผู้มาติดต่อราชการ

ไม้ประดับภายในสำนักงาน

พื้นที่สีเขียวรอบสำนักงาน

B 01 ... ( ).indd 53 4/9/2560 16:44:17

ปาล์มและไม้พุ่มบริเวณสำนักงาน

ภายในพื้นที่ศาลากลางมีอุทยานมกุฎรมยสราญ มีเนื้อที่ประมาณ ๕๐ ไร่ มีสภาพร่มรื่น มีต้นไม้ใหญ่ขึ้นกระจายทั่วทั้งบริเวณ เป็นสถานที่ออกกำลังกายและกิจกรรมนันทนาการของประชาชนมาอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามในการดูแลพื้นที่ต้องใช้กำลังคนและหน่วยงานที่มีความรู้และทักษะด้านการดูแลสวนสาธารณะ ดังนั้น สำนักงานจังหวัดจึงได้ทำข้อตกลงร่วมกับเทศบาลนครนนทบุรี เพื่อดูแลรักษาอุทยานให้เกิดประโยชน์แก่คนส่วนรวม ทั้งในด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสิ่งแวดล้อม

ความโดดเด่นของพื้นที่ : ศาลากลางจังหวัดนนทบุรีเป็นสถานที่ราชการที่มีพื้นที่สีเขียวอยู่เป็นจำนวนมากกระจายอยู่ทั่วทั้งบริเวณ และผู้บริหารมีนโยบายในการพัฒนาพื้นที่ให้มีสภาพสวยงาม และเป็นประโยชน์แก่บุคลากรและประชาชน

พื้นที่สีเขียวระหว่างอาคารรอการปรับปรุงภูมิทัศน์

พื้นที่สีเขียวระหว่างอาคาร

B 01 ... ( ).indd 54 4/9/2560 16:44:23

พื้นที่ปลูกต้นกล้วย ไม้ผล และพืชผักสวนครัว

บริเวณด้านข้างอาคารศาลากลาง

B 01 ... ( ).indd 55 4/9/2560 16:44:27

พื้นที่สีเขียวรอบอาคารศาลากลาง

พื้นที่ปลูกพืชผักสวนครัว

ศาลากลางจังหวัดนนทบุรี

ที่ตั้ง : ถนนรัตนาธิเบศร์ ตำบลบางกระสอ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

B 01 ... ( ).indd 56 4/9/2560 16:44:33

B 01 ... ( ).indd 57 4/9/2560 16:44:34

B 01 ... ( ).indd 58 4/9/2560 16:44:35

วัดปทุมวนาราม ราชวรวิหาร ๗๗

B 01 ... ( ).indd 59 4/9/2560 16:44:35

วัดปทุมวนาราม ราชวรวิหาร

วัดปทุมวนาราม ราชวรวิหาร หรือเดิมชื่อวัดสระปทุม เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดราชวรวิหาร ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนา ณ ท้องทุ่งปทุมวัน ตั้งอยู่ใกล้กับวังสระปทุม และเป็นที่ประดิษฐานพระบรมอัฐิ พระราชสรีรังคาร และพระอัฐิพระราชวงศ์ในราชสกุลมหิดลหลายพระองค์ ปัจจุบันวัดปทุมวนาราม ราชวรวิหาร ตั้งอยู่ในย่านธุรกิจรายล้อมด้วยห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่และสถานบันเทิง วัดปทุมวนาราม ราชวรวิหาร ตั้งอยู่บนพื้นที่ ๔๔,๙๐๐ ตารางเมตร (๒๘ ไร่ ๒๕ ตารางวา) พื้นที่แบ่งตามการบริหารจัดการ ได้แก่ เขตพุทธาวาส และเขตสวนป่าศาลาพระราชศรัทธา เขตพุทธาวาส ประกอบด้วยพระอุโบสถ พระเจดีย์ พระวิหาร เรือนพระศรีมหาโพธิ์ (โพธิพระ) ศาลาจำนวน ๕ ศาลา อาคารอนุรักษ์ “อ้น ชูเกษ” หอระฆังและหอกลอง ในเขตพุทธาวาสตกแต่งด้วยไม้ต้น และไม้ประดับขนาดเล็กปลูกในกระถาง กระจายอยู่ทั่วบริเวณ สำหรับเขตสวนป่าศาลาพระราชศรัทธา ประกอบด้วยศาลาพระราชศรัทธา

B 01 ... ( ).indd 60 4/9/2560 16:44:41

ซึ่งประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ ศาลาปฏิบัติธรรม โรงทาน และพื้นที่สวนป่ามีไม้ต้นขนาดใหญ่นานาพรรณปลูกอย่างหนาแน่นทั่วพื้นที่

บ่อน้ำบริเวณทางเข้า

ลักษณะพื้นที่สีเขียว : ภายในบริเวณวัดปทุมวนาราม ราชวรวิหาร มีพื้นที่สีเขียวประมาณ ๑๗,๙๖๐ ตารางเมตร (๑๑ ไร่ ๙๐ ตารางวา) คิดเป็นร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ทั้งหมด ประกอบไปด้วยพื้นที่สีเขียวบริเวณด้านหน้าวัด บริเวณวิหารที่สักการะพระพุทธรูป ลานจอดรถ และบริเวณสวนป่าศาลาพระราชศรัทธา มีไม้ต้นขนาดใหญ่ ขนาดเล็ก และไม้พุ่ม กระจายอย่างหนาแน่น เขียวขจี และจากการสำรวจพบไม้ต้นอย่างน้อย ๑๖ ชนิด ได้แก่ แก้ว จัน จามจุรี จำปา ตะเคียนทอง ไทร นนทรี บัวสวรรค์ ประดู่บ้าน พะยูง โพศรีมหาโพ มณฑา มะฮอกกานีใบใหญ่ รัง สัตบรรณ สาละลังกา และปาล์ม ๑ ชนิด ได้แก่ จั๋ง พรรณไม้เด่นที่พบเป็นจำนวนมากและมีขนาดใหญ่ ได้แก่ ไทร ประดู่บ้าน และโพศรีมหาโพ

เขตพุทธาวาส

สวนป่าศาลาพระราชศรัทธา

B 01 ... ( ).indd 61 4/9/2560 16:44:53

เขตพุทธาวาส

การดูแลรักษาพื้นที่ : วัดปทุมวนาราม ราชวรวิหาร ได้แบ่งการดูแลพื้นที่เป็นสองส่วน ได้แก่ เขตพุทธาวาส อยู่ในการดูแลของวัด และเขตสวนป่าศาลาพระราชศรัทธาอยู่ในการดูแลของพระเทพวิมลญาณ (ถาวร จิตฺตถาวโร) และภายหลังจากมรณภาพ เขตสวนป่าได้รับการดูแลรักษาภายใต้มูลนิธิเจ้าคุณถาวรจิตฺตถาวโร และวัดปทุมวนาราม ราชวรวิหาร ได้จัดให้มีพนักงานประจำดูแลพื้นที่สีเขียวทั้งหมดภายในพื้นที่วัด ที่ผ่านมาเคยขอความร่วมมือจากสำนักงานเขตปทุมวันเพื่อตัดแต่งต้นไม้ และเติมน้ำในสระ ซึ่งเชื่อมต่อกับระบบสปริงเกลอร์สำหรับรดน้ำต้นไม้ แต่ในปัจจุบัน วัดปทุมวนาราม ราชวรวิหารอยู่ในช่วงก่อสร้างปรับปรุงสถานที่ จึงต้องมีระบบการบริหารจัดการใหม่ เมื่อการก่อสร้างแล้วเสร็จ

ความโดดเด่นของพื้นที่ : วัดปทุมวนาราม ราชวรวิหาร เป็นศาสนสถานที่มีพื้นที่กว้างขวางพอสมควร ตั้งอยู่ในเขตธุรกิจใจกลางเมืองที่พลุกพล่านไปด้วยผู้คน ล้อมรอบไปด้วยตึกสูง สถานบริการนานาชนิด โครงสร้างรถไฟฟ้า และถนน

สวนป่าศาลาพระราชศรัทธา

B 01 ... ( ).indd 62 4/9/2560 16:45:06

ที่เต็มไปด้วยรถยนต์ แต่ยังคงรักษาสภาพพื้นที่สีเขียวที่อุดมสมบูรณ์ มีความร่มรื่น เป็นสถานที่ประกอบกิจทางศาสนาและพื้นที่พักผ่อนหย่อนใจให้ทั้งประชาชนชาวไทย และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ นอกจากนี้ ยังเป็นสถานที่ที่มีต้นไม้ทรงปลูก ได้แก่ ต้นนางรัง และต้นจันที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ ในหลวงรัชกาลที่ ๙ และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ทรงปลูกไว้ เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๓๖ และต้นพะยูงที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ทรงปลูกไว้เมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๔๐ และยังมีต้น พระศรีมหาโพธิ์ (โพศรีมหาโพ) ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวพระราชทาน ไปปลูก ณ พระอารามต่าง ๆ ในสมัยนั้น

ต้นไม้ทรงปลูก

ทางเข้าวัดด้านหน้า

B 01 ... ( ).indd 63 4/9/2560 16:45:16

พระสถูปเจดีย์แห่งราชสกุลมหิดล

ศาลาประดิษฐานพระพุทธรูปภายในสวนป่าพระราชศรัทธา

วัดปทุมวนาราม ราชวรวิหาร

ที่ตั้ง : ๙๖๙ ถนนพระรามที่ ๑ แขวงปทุมวัน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๓๐

B 01 ... ( ).indd 64 4/9/2560 16:45:22

B 01 ... ( ).indd 65 4/9/2560 16:45:23

B 01 ... ( ).indd 66 4/9/2560 16:45:24

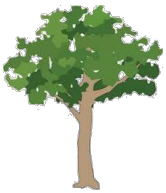

โรงเรียนรุ่งอรุณ ๘

B 01 ... ( ).indd 67 4/9/2560 16:45:25

โรงเรียนรุ่งอรุณ

โรงเรียนรุ่งอรุณตั้งอยู่บริเวณชานเมืองเขตบางขุนเทียน มีพื้นที่ ๘๐,๐๐๐ ตารางเมตร (๕๐ ไร่) ภายในมีสภาพแวดล้อมร่มรื่นเป็นธรรมชาติ มีบึงน้ำขนาดใหญ่อยู่กลางบริเวณภายในโรงเรียน อาคารเรียนมีลักษณะโปร่งโล่ง ห้อมล้อมไปด้วยไม้ต้นนานาชนิด โรงเรียนเปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล – มัธยมศึกษาปีที่ ๖ โดยแบ่งพื้นที่เป็น ๓ ส่วน สำหรับระดับอนุบาล ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ปัจจุบันมีนักเรียนจำนวน ๑,๓๐๔ คน (ข้อมูล ณ เดือนสิงหาคม ๒๕๕๙) โรงเรียนมีการจัดการศึกษาแบบองค์รวม บูรณาการการเรียนเข้ากับวิถีชีวิต โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ควบคู่ไปกับการทำกิจวัตรประจำวัน มีการบ่มเพาะลักษณะนิสัย โดยให้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เพื่อให้มีทักษะความสามารถในการ

B 01 ... ( ).indd 68 4/9/2560 16:45:26

ประยุกต์ใช้ความรู้ให้เข้ากับสถานการณ์ที่จะพบจริงในสังคม ทำให้มีความซาบซึ้งและเข้าถึงคุณค่าของทุกบทเรียน เป็นวิถีชีวิตแห่งการเรียนรู้ที่ครู นักเรียน พ่อแม่ได้เรียนรู้และเติบโตไปพร้อมกัน ภายใต้สภาพแวดล้อมของชุมชนที่เป็นกัลยาณมิตรต่อกัน ทุกคนเป็นผู้เรียนรู้ เป็นตัวอย่างในการฝึกฝนตนเองจนเป็นที่พึ่งของตนเองและผู้อื่นได้

ลักษณะพื้นที่สีเขียว : โรงเรียนรุ่งอรุณมีพื้นที่สีเขียวกว่า ๕๖,๐๐๐ ตารางเมตร (๓๕ ไร่) คิดเป็นร้อยละ ๗๐ ของพื้นที่ พื้นที่สีเขียวกระจายอย่างหนาแน่นทั่วทั้งบริเวณโรงเรียน มีสวนป่าบริเวณด้านหน้าโรงเรียนซึ่งสงวนไว้ไม่ให้มีการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ บริเวณใจกลางโรงเรียนมีลักษณะเป็นบึงน้ำขนาดใหญ่ทอดยาว ภายในบึงพบสิ่งมีชีวิตหลากหลายชนิด อาทิ ปลานิล ปลาคาร์ฟ ตะพาบ และตัวเงินตัวทอง สิ่งมีชีวิตที่อาศัยตามบริเวณเรือนยอดของต้นไม้ อาทิ นก และกระรอก พื้นที่สีเขียวประกอบด้วยไม้ต้นขนาดใหญ่เป็นจำนวนมาก พบพรรณไม้อย่างน้อย ๓๐ ชนิด ได้แก่ กระโดน ขนุน ข่อย ขี้เหล็ก จามจุรี จิก ตะเคียน ตะแบก ตีนเป็ดทะเล ทองกวาว ไทร นุ่น ประดู่ สัตบรรณ พิกุล พุทรา โพศรีมหาโพ

บึงน้ำตั้งอยู่ใจกลางพื้นที่โรงเรียน

ทางเดินริมบึงน้ำ

อาคารส่วนกลาง

B 01 ... ( ).indd 69 4/9/2560 16:45:28

มะกล่ำ มะขาม มะขามเทศ มะม่วง มะยม มะฮอกกานีใบใหญ่ ยางนา สัก หว้า หางนกยูงฝรั่ง หูกระจง หูกวาง เหรียง พบปาล์มอย่างน้อย ๓ ชนิด ได้แก่ มะพร้าว ลาน หมากเขียว ไม้ไผ่อย่างน้อย ๑ ชนิด และไม้เถาอย่างน้อย ๑ ชนิด ได้แก่ อรพิม

ต้นไทรขนาดใหญ่ริมบึงน้ำ

สวนป่าธรรมชาติ

เขตการเรียนการสอน

การดูแลรักษาพื้นที่ : โรงเรียนรุ่งอรุณมีวิสัยทัศน์ นโยบาย และการดำเนินการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรมสอดคล้องกับหลักการศึกษาแบบองค์รวม ครอบคลุมตั้งแต่ก่อนการก่อสร้างอาคาร ขณะก่อสร้างอาคาร และภายหลังการก่อสร้างสิ้นสุด เช่น มีการกำหนดขนาดพื้นที่สีเขียวที่เหมาะสม สำรวจไม้ดั้งเดิม มีมาตรการป้องกันลดผลกระทบจากการก่อสร้างให้เหลือน้อยที่สุด มีการออกแบบอาคารชั้นเรียนให้มีความกลมกลืนกับธรรมชาติ และให้ธรรมชาติเป็นส่วนหนึ่งของอาคารสถานที่ โรงเรียนมีฝ่ายทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ภายใต้โครงสร้างการบริหาร ประกอบด้วยหัวหน้าฝ่ายสิ่งแวดล้อม ๑ คน ผู้คัดแยกขยะ ๑ คน และคนสวน ๓ คน มีหน้าที่ดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน ดูแลพื้นที่เขตอาคารชั้นเรียน สถานีทำปุ๋ย ดูแลต้นไม้ ตัดแต่งกิ่งไม้ นำเศษกิ่งไม้ใบไม้ไปแปรรูป

B 01 ... ( ).indd 70 4/9/2560 16:45:31

ให้เกิดประโยชน์ นอกจากนี้ โรงเรียนยังได้เชิญรุกขกรเข้ามาให้ความช่วยเหลือในเรื่องการตัดแต่ง และการดูแลรักษาต้นไม้ใหญ่อย่างถูกวิธี

อย่างไรก็ตาม เศษใบไม้และกิ่งไม้ที่เกิดขึ้นมีปริมาณมาก โรงเรียนจึงหาวิธีการใช้ประโยชน์ เช่น กองเศษใบไม้ทับถมให้เกิดการย่อยสลายเป็นดิน และเผาเศษกิ่งไม้เพื่อแปรรูปเป็นถ่านเพื่อใช้หุงต้มภายในโรงเรียน แต่ควันที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบแก่ชุมชนโดยรอบ จึงได้เปลี่ยนมาใช้เครื่องบดทำลายเศษกิ่งไม้แล้วนำไปแปรรูปเป็นปุ๋ยดินต่อไป

อาคารเรียนชั้นอนุบาล

อาคารที่ออกแบบให้อยู่ร่วมกับธรรมชาติ

ความโดดเด่นของพื้นที่ : ผู้บริหารโรงเรียนรุ่งอรุณมีความมุ่งมั่นในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งได้ปลูกฝังให้บุคลากรและนักเรียนมีจิตสำนึกเห็นคุณค่า มีความหวงแหนและรักทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โรงเรียนจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับธรรมชาติ บูรณาการวิถีชีวิตในเมืองกับธรรมชาติ และส่งเสริมการลงมือปฏิบัติให้เห็นผลประจักษ์ด้วยตนเอง เรียนรู้และพัฒนาโดยพึ่งพาตนเองเป็นหลัก จนกระทั่งโรงเรียนเป็นเสมือน “ห้องเรียนขนาดใหญ่ ท่ามกลางธรรมชาติและสภาพแวดล้อมซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการเรียนรู้”

B 01 ... ( ).indd 71 4/9/2560 16:45:33

บริเวณอาคารเรียนชั้นมัธยม

อาคารโรงปั้น สถาปัตยกรรมไม้ไผ่

โรงเรียนรุ่งอรุณ

ที่ตั้ง : ๓๙๑ ถนนพระราม ๒ ซอย ๓๓ (ซอยวัดยายร่ม) แขวงท่าข้าม เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๕๐

B 01 ... ( ).indd 72 4/9/2560 16:45:39

B 01 ... ( ).indd 73 4/9/2560 16:45:40

B 01 ... ( ).indd 74 4/9/2560 16:45:40

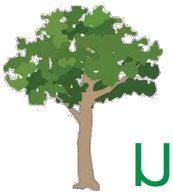

มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา ๙

B 01 ... ( ).indd 75 4/9/2560 16:45:40

มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา

มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา มีพื้นที่ทั้งหมด ๑,๙๘๕,๔๗๖ ตารางเมตร (๑,๒๔๐ ไร่ ๓ งาน ๖๙ ตารางวา) แบ่งพื้นที่ออกเป็นพื้นที่เพื่อการเรียนการสอน การวิจัย เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ จัดกิจกรรม และอนุรักษ์ธรรมชาติ และแบ่งการบริหารจัดการพื้นที่เป็นสองส่วน ได้แก่ พื้นที่ส่วนกลางซึ่งบริหารจัดการโดยกองกายภาพและสิ่งแวดล้อม และพื้นที่การศึกษาซึ่งบริหารจัดการโดยคณะ ๑๗ คณะ มหาวิทยาลัยมีผังแม่บทศาลายา เพื่อการพัฒนาอย่างบูรณาการ ได้แก่ การพัฒนาระบบภูมิทัศน์ การพัฒนาระบบการสัญจร การพัฒนาระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ การควบคุมอาคารและสิ่งก่อสร้าง และการพัฒนาการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อนำไปสู่ความเป็นเมืองมหาวิทยาลัยแห่งการเรียนรู้และอยู่ร่วมกันกับธรรมชาติ

B 01 ... ( ).indd 76 4/9/2560 16:45:41

ลักษณะพื้นที่สีเขียว : มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา มีพื้นที่สีเขียวมากกว่า ๑,๓๘๘,๘๐๐ ตารางวา (๓๘๖๘ ไร่) คิดเป็นร้อยละ ๗๐ ประกอบด้วย อุทยานธรรมชาติวิทยาสิรีรุกขชาติ พื้นที่ชุ่มน้ำธรรมชาติ พื้นที่สีเขียวบริเวณบ่อบำบัดน้ำเสีย สวนหย่อมบริเวณอาคาร พื้นที่สีเขียวบริเวณคณะต่าง ๆ ทั้ง ๑๗ คณะ และพื้นที่สีเขียวริมถนน

พื้นที่สีเขียวรอบอาคารกองกายภาพและสิ่งแวดล้อม

อุทยานธรรมชาติวิทยาสิรีรุกขชาติ มีพื้นที่ขนาดใหญ่กว่า ๑๓๐ ไร่ มีบ่อน้ำธรรมชาติซึ่งเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำดั้งเดิม มีการปลูกต้นไม้โดยแบ่งเป็นโซน ได้แก่ เรือนเพาะ สวนหย่อมสมุนไพร ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ ๑๒ ไร่ ปลูกไม้สมุนไพรประเภทไม้ต้นขนาดเล็ก ไม้ล้มลุก และไม้เถา ตกแต่งอย่างสวยงามเหมาะสำหรับการพักผ่อนและเรียนรู้พืชสมุนไพร และสวนป่าซึ่งมีพื้นที่ประมาณ ๒๖ ไร่ ส่วนใหญ่เป็นไม้ต้นขนาดใหญ่และขนาดเล็ก มีไม้พุ่มที่ขึ้นแซมไม้ต้น ให้ความร่มรื่น มีป้ายชื่อติดตั้งที่โคนต้นไม้ ทั้งชื่อพื้นเมือง ชื่อวิทยาศาสตร์ และสรรพคุณทางยา

ส่วนพื้นที่ชุ่มน้ำธรรมชาติบริเวณตึกกองกายภาพและสิ่งแวดล้อม มีลักษณะเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำดั้งเดิมมีการรักษาระบบนิเวศเพื่อเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำและเป็นแหล่งอาหารของนกหลากหลายชนิด บริเวณรอบพื้นที่ชุ่มน้ำ ประกอบด้วย

บ่อบำบัดน้ำเสีย

B 01 ... ( ).indd 77 4/9/2560 16:45:43

เส้นทางสีเขียว

ไม้ต้นขนาดใหญ่นานาพรรณ มีลักษณะร่มรื่นเขียวขจี ใช้ในกิจกรรมนันทนาการและการศึกษานอกห้องเรียน สำหรับพื้นที่บริเวณบำบัดน้ำเสียมีลักษณะเป็นบ่อดินขนาดใหญ่ มีการจัดภูมิทัศน์ที่สวยงาม และจัดเป็นที่พักผ่อนนันทนาการ สวนหย่อมบริเวณอาคารส่วนกลางมีการตกแต่งหลายรูปแบบ เช่น ใช้ไม้ดอกไม้ประดับและไม้เถา และใช้ไม้ต้นเป็นองค์ประกอบหลัก ซึ่งช่วยเสริมสร้างภูมิทัศน์ที่ดีภายในบริเวณมหาวิทยาลัย สำหรับพื้นที่สีเขียวบริเวณคณะมีรูปแบบต่าง ๆ เช่น ตกแต่งตัวอาคารโดยใช้ไม้เถา ปลูกไม้พุ่มขนาดเล็กบริเวณริมระเบียง ปลูกไม้นานาพรรณบนพื้นที่ระหว่างอาคาร ปลูกพรรณไม้ที่มีน้ำหนักเบาและจัดการได้ง่ายบนหลังคาอาคาร ทั้งนี้ อาคารที่ก่อสร้างใหม่มีการออกแบบจากผู้เชี่ยวชาญ ให้มีความทันสมัย สามารถรองรับน้ำหนักไม้ต้นขนาดใหญ่ได้

อุทยานธรรมชาติวิทยาสิรีรุกขชาติ

B 01 ... ( ).indd 78 4/9/2560 16:45:45

สำหรับบริเวณริมทางสัญจร ริมถนนและเกาะกลางถนนทุกเส้น ในมหาวิทยาลัย มีการปลูกไม้ต้นตามรายทาง และปลูกชนิดพรรณไม้ที่เหมาะสมสำหรับแต่ละเส้นทาง ซึ่งสอดคล้องกับผังแม่บทในการสร้างเส้นทางสีเขียวเชื่อมต่อพื้นที่ทุกส่วนของมหาวิทยาลัย

เส้นทางสีเขียว

ภายในบริเวณมหาวิทยาลัยมีไม้ยืนต้นอย่างน้อย ๖๘ ชนิด (๕,๒๕๘ ต้น) มีต้นประดู่แดงที่เป็นสัญลักษณ์ของพระราชบิดา และต้นกันภัยมหิดลที่เป็นสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ ได้แก่ กระถินณรงค์ กระทิง กัลปพฤกษ์ แก้วเจ้าจอม ขี้เหล็ก ครุฑทะเล คอร์เดีย แคทุ่ง แคแสด จัน จันทน์หอม จามจุรี จำปี จิกน้ำ จิกเล แจง ชงโค ชมพูพันธุ์ทิพย์ ตะโกสวน ตะเคียนทอง ตีนเป็ดทะเล ตีนเป็ดฝรั่ง ทองกวาว ทิ้งถ่อน ไทร นนทรี น้ำเต้าต้น บัวสวรรค์ ประดู่แดง ประดู่บ้าน ปีบ ปีบทอง พะยอม พิกุล โพทะเล มณฑา มะเกลือ มะขวิด มะขาม มะขามป้อม มะเดื่ออุทุมพร มะหาด มะฮอกกานีใบใหญ่ มังคะ ยางนา ราชพฤกษ์ รามใหญ่ รำเพย ละมุดสีดา ลั่นทมขาว ลำดวน ลำพู ศรีตรัง สะแกนา สัตบรรณ สารภี สาละลังกา สุพรรณิการ์ โสกน้ำ โสกพวง หว้า หางนกยูงฝรั่ง หูกระจง หูกวาง เหลืองปรีดียาธร อโศกเซนคาเบรียล อินทนิลน้ำ และอินทรชิต

อุทยานธรรมชาติวิทยาสิรีรุกขชาติ

B 01 ... ( ).indd 79 4/9/2560 16:45:47

การดูแลรักษาพื้นที่ : การดูแลรักษาพื้นที่สีเขียวของมหาวิทยาลัยแบ่งเป็นสองส่วนคือ พื้นที่ส่วนกลางดูแลโดยกองกายภาพและสิ่งแวดล้อม และบริเวณเขตการศึกษาซึ่งรับผิดชอบโดยแต่ละคณะ

พื้นที่ชุ่มน้ำ

มหาวิทยาลัยมีแผนปรับปรุงพื้นที่ชุ่มน้ำในบริเวณพื้นที่ส่วนกลางให้ใกล้เคียงธรรมชาติดั้งเดิมให้มากที่สุด เพื่อดึงดูดนกที่อพยพมาตามฤดูกาล พร้อมกับมีแผนการปลูกต้นประดู่แดง ที่บริเวณหอประชุมมหิดลสิทธาคารให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น และขยายพันธุ์ต้นกันภัยมหิดล นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยยังมีการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างครบวงจร มีกองภูมิทัศน์ทำหน้าที่ดูแลรักษาพื้นที่สีเขียว ประกอบด้วยบุคลากรจำนวน ๒๐ – ๓๐ คน และมีการจ้างผู้รับเหมาดูแล โดยมีข้อกำหนดให้ใช้ปุ๋ยหมักอินทรีย์ที่มหาวิทยาลัยทำขึ้นเองจากการหมักใบไม้ซึ่งก่อให้เกิดรายได้แก่มหาวิทยาลัยเป็นประจำทุกปี นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยได้ริเริ่มโครงการประกวดสวนมุมสวยในคณะต่าง ๆ ซึ่งที่ผ่านมาได้รับการตอบรับอย่างดีโดยเฉพาะช่วงเวลารับปริญญา

หน้าหอประชุมมหิดลสิทธาคาร

B 01 ... ( ).indd 80 4/9/2560 16:45:49

ความโดดเด่นของพื้นที่ : จากผลการสำรวจของ UI Green Metric World University Ranking 2016 ซึ่งจัดโดย University of Indonesia (UI) เมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๙ ได้ประกาศให้มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา เป็นสถาบันการศึกษาสีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเป็นอันดับที่ ๗๐ ของโลก และถือเป็นอันดับที่ ๑ ของประเทศไทย จากจำนวนมหาวิทยาลัยที่เข้าร่วมการจัดอันดับรวมทั้งสิ้นจำนวน ๕๑๖ แห่ง ทั่วโลก

มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา ใช้แนวคิดมหาวิทยาลัยเชิงนิเวศน์ มีการพัฒนาอย่างครบวงจรตามผังแม่บทศาลายา โดยในผังแม่บทกำหนดให้มีการรักษาพื้นที่สีเขียวไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐ ของพื้นที่ทั้งหมด สำหรับการพัฒนาระบบภูมิทัศน์ได้ยึดหลักการการอนุรักษ์พื้นที่สีเขียวและระบบนิเวศดั้งเดิม นำพื้นที่ว่างและพื้นที่สีเขียวมาพัฒนาเพื่อการใช้ประโยชน์ให้สอดคล้องกับกิจกรรมนันทนาการ และสร้างแนวแกนสีเขียวและเส้นทางสีเขียวเชื่อมต่อพื้นที่ทุกส่วนของมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์พื้นที่กระทำได้แต่จะต้องเป็นไปตามผังแม่บทและต้องผ่านการตรวจสอบจากกองกายภาพและสิ่งแวดล้อมก่อนก่อสร้าง เพื่อไม่ให้ขัดกับทัศนียภาพหรือทำลายพื้นที่สีเขียว นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยส่งเสริมการจัดกิจกรรมด้านพื้นที่สีเขียว เช่น โครงการรวมพลคนวัดต้นไม้ ซึ่งได้ความร่วมมือจากนักศึกษามาช่วยกันจำแนกชนิดพรรณไม้ และคำนวณศักยภาพในการกักเก็บคาร์บอนโดยไม้ต้น ๕,๒๕๘ ต้น ซึ่งเท่ากับ ๒,๑๑๗ ตัน โดยโครงการนี้ได้รับการรับรองจากองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) อนึ่ง มหาวิทยาลัยจัดระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการ ได้แก่ รถรางวิ่งบริการรับส่งภายในมหาวิทยาลัย เพื่ออำนวยความสะดวกในการสัญจรภายในมหาวิทยาลัย รวมทั้งช่วยลดการใช้พาหนะส่วนตัวในมหาวิทยาลัย และมีการพัฒนาระบบบำบัดน้ำเสีย พัฒนาระบบบริหารจัดการขยะ สร้างจุดพักขยะ จัดตั้งธนาคารขยะ และทำปุ๋ยหมักชีวภาพจากกิ่งไม้

B 01 ... ( ).indd 81 4/9/2560 16:45:49

พื้นที่ชุ่มน้ำธรรมชาติภายในอุทยานธรรมชาติวิทยาสิรีรุกขชาติ

พื้นที่กิจกรรมนันทนาการ

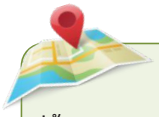

มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา

ที่ตั้ง : ๙๙๙ ถนนพุทธมณฑล สาย ๔ ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ๗๓๑๗๐

B 01 ... ( ).indd 82 4/9/2560 16:45:55

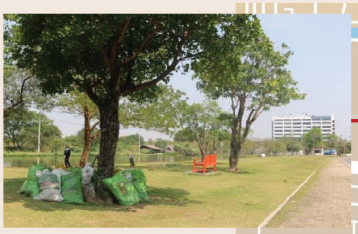

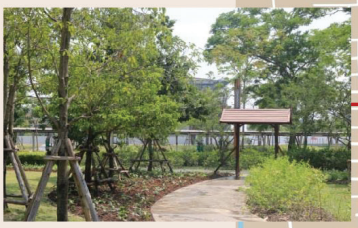

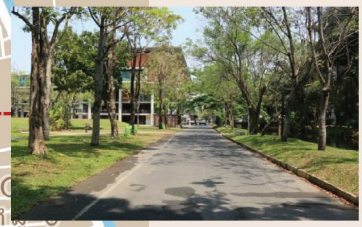

B 01 ... ( )indd 83 4/9/2560 16:45:56

B 01 ... ( ).indd 84 4/9/2560 16:45:57

ศูนย์การค้าเอ็มควอเทียร์ ๑๐

B 01 ... ( ).indd 85 4/9/2560 16:45:57

ศูนย์การค้าเอ็มควอเทียร์

ศูนย์การค้าเอ็มควอเทียร์ (EmQuartier) ในเครือบริษัทเดอะมอลล์ กรุ๊ป ตั้งอยู่ริมถนนสุขุมวิท ซึ่งเป็นย่านธุรกิจสำคัญของกรุงเทพมหานคร มีพื้นที่ ๑๔,๐๐๐ ตารางเมตร (๘ ไร่ ๓ งาน) ภายในพื้นที่ศูนย์การค้าประกอบด้วย อาคารหลัก ๓ หลัง ได้แก่ อาคารฮีลิกส์ควอเทียร์ (Helix Quartier) หรืออาคาร A อาคารกลาสควอเทียร์ (Glass Quartier) หรืออาคาร B และอาคารวอเตอร์ฟอลควอเทียร์ (Waterfall Quartier) หรืออาคาร C โดยทั่วไปอาคารศูนย์การค้าเอ็มควอเทียร์ออกแบบตกแต่งด้วยพื้นที่สีเขียวทั้งภายในและภายนอก พร้อมทั้งมีพื้นที่นั่งพักผ่อนหย่อนใจ ให้ความรู้สึกร่มรื่น สบายตา สบายใจ

ลักษณะพื้นที่สีเขียว : อาคารศูนย์การค้าเอ็มควอเทียร์มีพื้นที่สีเขียว ๒,๒๖๓ ตารางเมตร (๑ ไร่ ๑ งาน ๖๕ ตารางวา) คิดเป็นร้อยละ ๑๖ ของพื้นที่ ประกอบด้วย

B 01 ... ( ).indd 86 4/9/2560 16:46:02

พื้นที่สีเขียวบริเวณลานอเนกประสงค์ชั้นล่าง

๑) พื้นที่สีเขียวบริเวณชั้น ๕ มีสวนลอยฟ้าควอเทียร์วอเตอร์ การ์เดน green wall และ green chandelier มีการจัดสวนในรูปแบบที่หลากหลาย อาทิ สวนน้ำตก สวนไผ่ สวนน้ำ มีการจำลองรูปแบบพื้นที่สีเขียวให้ใกล้เคียงกับธรรมชาติ และมีไม้ต้นเป็นองค์ประกอบ ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการดูแลรักษาต้นไม้ ติดตั้งระบบน้ำหยด ระบบไฟส่องแสงยูวีเพื่อทดแทนแสงแดด มีการออกแบบที่ลงตัวและสวยงามจับตา ๒) พื้นที่สีเขียวบริเวณลานอเนกประสงค์ชั้นล่าง ประกอบด้วยไม้ต้นหลากหลายชนิดพรรณ มีสวนน้ำตกประดิษฐ์ควอเทียร์ฟอล ซึ่งเริ่มต้นจากชั้น ๔ ของอาคาร C และไหลรินมาจนถึงทางเดินชั้น G ระหว่างอาคาร A และอาคาร B ซึ่งน้ำตกประดิษฐ์แห่งนี้มีความสูงที่สุดในเอเชีย ๓) พื้นที่สีเขียวในบริเวณอื่นของอาคาร ได้แก่ บริเวณทางเชื่อมอาคาร ระเบียงอาคาร และโดยรอบอาคาร

พื้นที่สีเขียวของศูนย์การค้า ประกอบด้วยพรรณไม้ที่หลากหลาย มีไม้ต้น ๒๗ ชนิด ได้แก่ กระโดน กร่าง เกล็ดกระโห้ จันทน์แดง จิกน้ำ จิกนมยาน ชงโค ชมพู่สาแหรก ตะแบก ตีนเป็ดทะเล เตยทะเล ทองกวาว ไทร น้ำเต้าต้น พยอม

บริเวณสวนน้ำ

B 01 ... ( ).indd 87 4/9/2560 16:46:07

พุดซ้อน โพศรีมหาโพ เม่าไข่ปลา ลั่นทมขาว สาละลังกา สุพรรณิการ์ เสม็ดแดง เสี้ยวป่า โสกน้ำ โสกสะปัน หลิว และอินทรชิต ปาล์ม ๖ ชนิด ได้แก่ กะพ้อ เต่าร้างแดง ปาล์มขนนก ปาล์มจีน ปาล์มชวา และชะโอน เฟินต้น ๑ ชนิด ได้แก่ กูดต้น และไผ่ ๑ ชนิด

ไม้พุ่มและไม้ยืนต้นบริเวณจุดชมวิว

การดูแลรักษาพื้นที่ : ศูนย์การค้าเอ็มควอเทียร์ได้ให้ความสำคัญเรื่องพื้นที่สีเขียว จึงมีการออกแบบและวางแผนงานอย่างเป็นระบบและครบวงจร พร้อมกับการออกแบบพื้นที่ส่วนอื่น มีการกำหนดเขตพื้นที่สีเขียวและชนิดพรรณไม้ มีการจัดทำคู่มือวิธีการดูแลพรรณไม้อย่างละเอียด อาทิ การรดน้ำให้ปุ๋ยด้วยวิธีการต่าง ๆ การป้องกันกำจัดแมลง การผลัดเปลี่ยนต้นไม้ที่ไม่เจริญหรือมีปัญหา การปรับปรุงซ่อมแซม การค้ำยันต้นไม้ การถอนวัชพืช การพรวนดิน การตัดแต่งทรงพุ่ม การดูแลปรับปรุงระดับผิวดินที่มีการยุบตัว นอกจากนี้มีพนักงานผู้ดูแลสวนที่ได้รับการฝึกอบรมเพื่อความเข้าใจในหน้าที่รับผิดชอบและข้อควรระวังในการปฏิบัติงาน และมีจัดทำแผนและระบบควบคุมการปฏิบัติงานของทีมงานส่งให้หัวหน้าตรวจสอบทุก ๑๕ วัน

สวนลอยฟ้าควอเทียร์วอเตอร์การ์เดน

ลานพักผ่อนประดับด้วยต้นไผ่

B 01 ... ( ).indd 88 4/9/2560 16:46:15

ไม้ประดับบนอาคารวอเตอร์ฟอลควอเทียร์ ชั้น ๕

ความโดดเด่นของพื้นที่ : ศูนย์การค้าเอ็มควอเทียร์ดูแลรักษาและพัฒนาพื้นที่สีเขียวบนย่านที่ดินที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจที่สูงมาก มีการออกแบบตกแต่งสวนในรูปแบบที่สวยงามสะดุดตาและเป็นที่พอใจต่อผู้พบเห็น มีการวางแผนงานและติดตามปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบ มีทีมบุคลากรที่ได้รับการปลูกฝังจิตสำนึกใฝ่รู้และมีทักษะที่จำเป็น มีงบประมาณประจำ และที่สำคัญคือมีนโยบายและวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร ที่ให้ความสำคัญแก่พื้นที่สีเขียวอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง มีแรงบันดาลใจมาจากอุทยานเบญจสิริซึ่งเป็นสวนสาธารณะขนาดใหญ่ในละแวกเดียวกัน จึงได้ให้ผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นนักออกแบบระดับโลก มาออกแบบอาคารพร้อมกับวางแผนการจัดให้มีพื้นที่สีเขียวภายในศูนย์การค้าทั้งภายนอกและภายในอาคาร ใช้ระบบวิศวกรรมที่ทันสมัยตามมาตรฐานสากลเพื่อคำนวณออกแบบการรองรับน้ำหนักของต้นไม้ ใช้เทคโนโลยีในการออกแบบระบบการให้น้ำหยดและให้ปุ๋ย ระบบแสงสว่าง โครงสร้างและวัสดุที่ให้ไม้ยึดเกาะ ซึ่งส่งผลให้

ทางเดินต่างระดับบริเวณ Green Wall Green Chandelier

B 01 ... ( ).indd 89 4/9/2560 16:46:22

ต้องมีการงบประมาณในการดูแลรักษาค่อนข้างสูง แต่ศูนย์การค้าเอ็มควอเทียร์ได้เล็งเห็นผลประโยชน์ที่สะท้อนกลับมาในเชิงธุรกิจ ผลประโยชน์แก่ลูกค้าผู้มาใช้บริการ และผลประโยชน์ด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม และผลจากการดำเนินงานด้านพื้นที่สีเขียว ทำให้ศูนย์การค้าเอ็มควอเทียร์ได้รับประกาศเกียรติคุณรางวัลกรุงเทพสะอาดร่มรื่น (Bangkok Clean & Green) ปี ๒๕๕๘–๒๕๖๐ จากสำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร

โซน Green Chandelier

สวนน้ำตกประดิษฐ์บริเวณอาคารวอเตอร์ฟอลควอเทียร์

พื้นที่สีเขียวบนอาคาร

ศูนย์การค้าเอ็มควอเทียร์

ที่ตั้ง : ๖๙๕, ๖๙๓ ถนน สุขุมวิท แขวงคลองตันเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๑๐

B 01 ... ( ).indd 90 4/9/2560 16:46:28

B 01 ... ( ).indd 91 4/9/2560 16:46:30

B 01 ... ( ).indd 92 4/9/2560 16:46:30

โรงแรมแชงกรี-ลา กรุงเทพฯ ๑๑

B 01 ... ( ).indd 93 4/9/2560 16:46:30

โรงแรมแชงกรี-ลา กรุงเทพฯ

โรงแรมแชงกรี-ลา กรุงเทพฯ มีพื้นที่ทั้งหมด ๒๙,๒๙๒ ตารางเมตร (๑๘ ไร่ ๑ งาน ๒๓ ตารางวา) ตั้งอยู่ในย่านเศรษฐกิจใจกลางถนนสีลม บนพื้นที่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ภายในประกอบด้วยอาคารห้องพัก สระว่ายน้ำ ห้องประชุม ห้องจัดเลี้ยง พื้นที่บริการอำนวยความสะดวก และพื้นที่สีเขียว

ลักษณะพื้นที่สีเขียว : โรงแรมแชงกรี-ลา กรุงเทพฯ มีพื้นที่สีเขียว ๕,๔๔๐ ตารางเมตร (๓ ไร่ ๑ งาน ๖๐ ตารางวา) คิดเป็นร้อยละ ๑๙ ของพื้นที่ทั้งหมด ประกอบด้วยพื้นที่สีเขียวบริเวณภายนอกอาคารและภายในอาคาร ได้แก่ ๑) ล็อบบี้โรงแรม ตึกแชงกรี-ลาวิง ประดับตกแต่งด้วยกล้วยไม้ ๒) ห้องอาหารเน็กซ์ ทู ติดกับริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ปลูกไม้ต้นประปราย ๓) สระว่ายน้ำตึกแชงกรี-ลาวิง และสระว่ายน้ำ ตึกกรุงเทพวิง ประดับด้วยไม้เลื้อย ไม้ต้น ปาล์ม ๔) ชี่ สปา (CHI, the spa) มีมุมพื้นที่สีเขียวเพื่อสร้างความผ่อนคลายให้กับลูกค้า ๕) ห้องอาหาร

B 01 ... ( ).indd 94 4/9/2560 16:46:32

ศาลาทิพย์ ปลูกปาล์มเป็นแนวยาว มีเรือนยอดปกคลุมโดยทั่วไป มีไม้ผลชนิดต่าง ๆ อาทิ ทุเรียน มะม่วง และมะละกอ และมีต้นโพธิ์ขนาดใหญ่ เส้นรอบวง ๕.๘ เมตร ๖) สถานที่อนุบาลพักฟื้นไม้ดอกไม้ประดับ และ ๗) พื้นที่สีเขียวบริเวณทางเข้าและจุดต่าง ๆ รอบอาคารโรงแรม ประกอบด้วยไม้ต้นขนาดใหญ่เป็นหลัก ผสมผสานกับไม้ประดับนานาชนิด มีไม้เด่นคือ จามจุรี ในการสำรวจพื้นที่พบพรรณไม้หลากหลายชนิด มีพรรณไม้ยืนต้น ๑๖ ชนิด ได้แก่ คำแสด จามจุรี ชมพูพันธุ์ทิพย์ ทุเรียน ไทร ประดู่บ้าน ปีบ โพศรีมหาโพ มะตูม มะม่วง มะละกอ ราชพฤกษ์ ลั่นทมขาว สัตบรรณ หูกระจง หูกวาง ปาล์ม ๒ ชนิด ได้แก่ มะพร้าว และปาล์มพัด ไม้เถา ๒ ชนิด ได้แก่ เฟื่องฟ้า และพลูด่าง และไม้พุ่ม ๑ ชนิด ได้แก่ ราชาวดี

ด้านหน้าโรงแรม

พื้นที่สีเขียวรอบบริเวณโรงแรม

ปาล์มปลูกตกแต่งรอบบริเวณโรงแรม

B 01 ... ( ).indd 95 4/9/2560 16:46:34

พื้นที่พักผ่อนรอบสระว่ายน้ำ

การดูแลรักษาพื้นที่ : โรงแรมแชงกรี-ลา กรุงเทพฯ มีระบบการบริหารจัดการดูแลรักษาพื้นที่สีเขียวอย่างครบวงจร มีบุคลากรประจำและมีงบประมาณค่อนข้างสูง สำหรับใช้ในการบำรุงรักษาต้นไม้ ให้อยู่ในสภาพสดใหม่ มีการตัดแต่งต้นไม้ ดูแลป้องกันอันตรายจากผลมะพร้าวที่อาจตกลงมา และมีการนำเศษอาหารมาทำปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ

ความโดดเด่นของพื้นที่ : โรงแรมแชงกรี-ลา กรุงเทพฯ มีการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียว ตั้งแต่ในปี ๒๕๔๒ และที่ผ่านมาได้รับรางวัล G-Green Hotel ระดับทอง ซึ่งเป็นรางวัลส่งเสริมการมีส่วนร่วมของโรงแรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ โรงแรมยังมีแนวคิดการจัดการโรงแรมให้มีลักษณะเป็น city resort hotel จึงให้ความสำคัญต่อการมีพื้นที่สีเขียว พร้อมทั้งมีกิจกรรมที่สร้างความรู้สึกเชื่อมโยงกับธรรมชาติ เช่น ให้ลูกค้ามีส่วนร่วมในการเก็บผักสวนครัวที่โรงแรมปลูกไว้และนำมาประกอบอาหาร อาทิ ตะไคร้ พริก มะนาว และมะละกอ และจัดกิจกรรมตลาดนัด ๑๐๐ โล เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการนำสินค้าเกษตรเข้ามาขาย

สระว่ายน้ำตกแต่งโดยรอบด้วยปาล์ม

ไม้กระถางตกแต่งภายในโรงแรม

B 01 ... ( ).indd 96 4/9/2560 16:46:37

ไม้พุ่มภายในโรงแรม

ไม้ต้นบริเวณทางเดินภายในโรงแรม

B 01 ... ( ).indd 97 4/9/2560 16:46:39

ไม้ต้นบริเวณห้องอาหารศาลาทิพย์

ไม้ประดับบริเวณห้องอาหารเน็กซ์ ทู

โรงแรมแชงกรี-ลา กรุงเทพฯ

ที่ตั้ง : ๘๙ ซอยเจริญกรุง ๔๒ (วัดสวนพลู) ถนนเจริญกรุง เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ๑๐๕๐๐

B 01 ... ( ).indd 98 4/9/2560 16:46:45

B 01 ... ( ).indd 99 4/9/2560 16:46:46

B 01 ... ( ).indd 100 4/9/2560 16:46:47

บ้านสถาพร รังสิต ๑๒

B 01 ... ( ).indd 101 4/9/2560 16:46:47

บ้านสถาพร รังสิต

โครงการบ้านสถาพร รังสิต ของบริษัทเฉลิมนคร จำกัด มีพื้นที่ทั้งหมด ๒๖๑,๓๐๐ ตารางวา (๑๖๓ ไร่ ๑ งาน ๒๕ ตารางวา) ภายในโครงการประกอบด้วย บ้านเดี่ยว ๓๗๓ แปลง บ้านแถว ๔๕๒ แปลง อาคารพาณิชย์ ๑๘๑ แปลง บ้านแฝด ๔๘ แปลง ที่ดินเปล่า ๑๒ แปลง แปลงที่จำหน่ายทั้งหมด ๑,๐๖๖ แปลง แปลงที่ดินสาธารณูปโภคและบริการสาธารณะ ๑๐ แปลง ได้แก่ สวนสาธารณะ ๒ แปลง ถนน ๑ แปลง โรงเรียนอนุบาล ๑ แปลง สวนหย่อม ๔ แปลง บ่อบำบัดน้ำเสียรวม ๑ แปลง อาคารรวบรวมบ่อขยะ ๑ แปลง

ลักษณะพื้นที่สีเขียว : โครงการบ้านสถาพร รังสิต มีสัดส่วนพื้นที่สีเขียว ๒๒,๒๑๐ ตารางเมตร (๑๓ ไร่ ๓ งาน ๕๒ ตารางวา) คิดเป็นร้อยละ ๙ ของพื้นที่ทั้งหมด มีพื้นที่สีเขียวส่วนกลางประกอบด้วย สวนสาธารณะ ๒ แห่ง ได้แก่ (๑) สวนสาธารณะ ขนาด ๓ ไร่ ๑ งาน ๓๒ ตารางวา มีความร่มรื่นและเป็นพื้นที่จัดกิจกรรมกีฬา มีสนามบาสเกตบอลและสนามเทนนิส และ (๒) สวนสาธารณะ ขนาด ๒ ไร่ ๑ งาน ๒ ตารางวา มีความร่มรื่นและเป็นพื้นที่จัดกิจกรรมสำหรับครอบครัว

B 01 ... ( ).indd 102 4/9/2560 16:46:48

ทางเข้าหมู่บ้านชั้นใน

มีสนามเด็กเล่น และที่นั่งพักผ่อน นอกจากนี้ มีพื้นที่สีเขียวบริเวณริมทางสัญจร และพื้นที่สีเขียวส่วนบุคคลภายในเขตบ้าน พื้นที่สีเขียวส่วนกลางของโครงการบ้านสถาพร รังสิต มีไม้ต้นเป็นองค์ประกอบหลัก มีไม้ต้น ๔๑๒ ต้น เป็นไม้ยืนต้น ๑๘ ชนิด ได้แก่ กุ๊ก จามจุรี ทองหลางป่า ทองหลางหลาย ไทรนนทรี ประดู่บ้าน สัตบรรณ พฤกษ์ มะม่วง มะฮอกกานีใบใหญ่ โมกมัน ราชพฤกษ์ รำเพย สนประดิพัทธ์ สะเดา หางนกยูงฝรั่ง และอินทนิลน้ำ ปาล์ม ๘ ชนิด ได้แก่ เต่าร้างแดง ปาล์มขวด ปาล์มน้ำมัน หมากนวล ปาล์มหางกระรอก มะพร้าวลาน หมากเขียว และไม้ไผ่ ๑ ชนิด ได้แก่ ไผ่เหลือง

การดูแลรักษาพื้นที่ : โครงการบ้านสถาพร รังสิต ดูแลรักษาพื้นที่สีเขียวส่วนกลางเป็นประจำ มีการจัดจ้างผู้รับเหมาและมีข้อตกลงเรื่องการใช้น้ำรีไซเคิลจากระบบบำบัดน้ำเสียของโครงการและน้ำจากสระน้ำธรรมชาติที่มีอยู่ในสวนสาธารณะแทนการใช้น้ำประปาในการรดน้ำต้นไม้ เพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายส่วนกลาง โครงการมีการปลูกต้นไม้ทดแทนต้นเดิม และมีการดูแลตกแต่งต้นไม้ที่ผุไม่เหมาะสม

ไม้ต้นริมเส้นทางถนนภายในโครงการ

ไม้ต้นริมเส้นทางสัญจรภายในหมู่บ้าน

B 01 ... ( ).indd 103 4/9/2560 16:46:50

หรือเป็นอันตรายแก่รั้วบ้าน ตัวอาคาร หรือลูกค้าโครงการ

เส้นทางจักรยาน

ความโดดเด่นของพื้นที่ : ที่ผ่านมาโครงการบ้านสถาพร รังสิต ได้รับรางวัลสถานประกอบการที่ปฏิบัติตามมาตรการในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมีการจัดการสภาพแวดล้อมยอดเยี่ยม EIA Monitoring Awards หลายปีติดต่อกัน ครั้งล่าสุดเมื่อปี ๒๕๕๙ โครงการมีการออกแบบตามแนวคิดสถาปัตยกรรมสีเขียว ออกแบบบ้านประหยัดพลังงานโดยอาศัย “แนวทางธรรมชาติ” มาประกอบ ได้แก่ การจัดทำเลที่ตั้งอาคารให้หันหน้าอยู่ในแนวทิศเหนือหรือใต้ ออกแบบช่องเปิดช่องรับแสงเพื่อลดการใช้พลังงานไฟฟ้า เลือกใช้วัสดุสังเคราะห์บางชนิดเพื่อทดแทน การใช้วัสดุจากธรรมชาติเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จัดพื้นที่สีเขียวปลูกต้นไม้

สวนสาธารณะของหมู่บ้าน

สวนสาธารณะของหมู่บ้าน

B 01 ... ( ).indd 104 4/9/2560 16:46:52

สถานีคัดแยกขยะ

ที่หลากหลายเพื่อช่วยลดอุณหภูมิ เสริมสร้างความร่มรื่นและเป็นสถานที่นันทนาการส่วนกลางเพื่อให้เกิดการพบปะสังสรรค์มีกิจกรรมร่วมกัน ตอบสนองต่อความต้องการพื้นฐานของผู้อยู่อาศัย มีการวางผังและออกแบบให้มีสวนสาธารณะอยู่ห่างจากบ้านไม่เกิน ๔๐๐ เมตร เพื่อสนับสนุนให้คนในหมู่บ้านใช้จักรยานหรือการเดิน แทนการใช้รถยนต์เพื่อประหยัดพลังงาน จัดทำเส้นทางจักรยานที่คำนึงถึงความปลอดภัยในการขับขี่ นอกจากนี้ ยังมีโครงการประกวดหน้าบ้านน่ามองเพื่อสนับสนุนให้คนในหมู่บ้าน มีจิตสำนึกดูแลภูมิทัศน์และหันมาให้ความสำคัญในการปลูกต้นไม้มากยิ่งขึ้น อนึ่ง มีกิจกรรมส่งเสริมด้านสิ่งแวดล้อมให้แก่ลูกบ้าน ได้แก่ คัดแยกขยะ ดูแลคุณภาพน้ำตั้งแต่ในครัวเรือนก่อนการระบายน้ำทิ้ง เก็บน้ำมันที่ใช้ในการประกอบอาหารแล้วไปขายเพื่อทำไบโอดีเซล

บ่อบำบัดน้ำเสียหน้าหมู่บ้าน

B 01 ... ( ).indd 105 7/9/2560 19:21:06

บ่อกักเก็บน้ำบริเวณสวนสาธารณะ

พื้นที่นันทนาการบริเวณสวนสาธารณะ

บ้านสถาพร รังสิต

ที่ตั้ง : หมู่ที่ ๒ ตำบลบึงยี่โถ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ๑๒๑๓๐

B 01 ... ( ).indd 106 4/9/2560 16:46:56

B 01 ... ( ).indd 107 4/9/2560 16:46:57

B 01 ... ( ).indd 108 4/9/2560 16:46:57

อาคารชุดริธึ่ม สุขุมวิท ๔๒

๑๓

B 01 ... ( ).indd 109 4/9/2560 16:46:57

อาคารชุดริธึ่ม สุขุมวิท ๔๒

อาคารชุดที่พักอาศัยริธึ่ม สุขุมวิท ๔๒ (Rhythm Sukhumvit 42) ของบริษัท เอพี (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน) ตั้งอยู่บนพื้นที่ ๕,๐๔๘ ตารางเมตร (๓ ไร่ ๖๒ ตารางวา) ภายในโครงการประกอบด้วย ๒ อาคารหลัก ได้แก่ อาคารที่พักอาศัยสูง ๓๖ ชั้น ภายในอาคารประกอบด้วยห้องชุด ๔๐๗ ห้อง สระว่ายน้ำ พื้นที่ออกกำลังกาย และพื้นที่จัดสวนหย่อม และอาคารจอดรถสูง ๘ ชั้น (ชั้นใต้ดิน ๒ ชั้น)

ลักษณะพื้นที่สีเขียว : อาคารชุดที่พักอาศัยริธึ่ม มีพื้นที่สีเขียวบนดาดฟ้าอาคารที่จอดรถ ๘๑๕ ตารางเมตร (๒ งาน ๔ ตารางวา) คิดเป็นร้อยละ ๑๖ ของพื้นที่ทั้งหมด และมีพื้นที่สีเขียวบริเวณชั้นล่างโดยรอบโครงการ ๑,๕๖๐ ตารางเมตร (๓ งาน ๙๐ ตารางวา) คิดเป็นร้อยละ ๓๑ ของพื้นที่ทั้งหมด ดังนั้น โครงการมีพื้นที่สีเขียวรวม ๒,๓๗๕ ตารางเมตร (๑ ไร่ ๑ งาน ๙๔ ตารางวา) คิดเป็นร้อยละ ๔๗ ของพื้นที่ทั้งหมด ต้นไม้บนดาดฟ้าอาคารมีการปลูกในหลายรูปแบบและมีหลากหลายพันธุ์

B 01 ... ( ).indd 110 4/9/2560 16:46:59

ไม้ต้นสูงปานกลางปลูกในกระบะปูนขนาดใหญ่ ไม้พุ่มปลูกในกระถาง และสนามหญ้า มีการออกแบบและจัดแต่งอย่างสวยงาม มีระบบการให้น้ำแบบสปริงเกลอร์ และมีระบบระบายน้ำบนพื้นดาดฟ้า มีการปลูกไม้เลื้อยบริเวณอาคารจอดรถชั้น ๒ ถึงชั้น ๘ มีไม้ยืนต้นปลูกโดยรอบอาคารจอดรถ เพื่อลดผลกระทบจากมลพิษจากอาคารจอดรถ นอกจากนี้ มีไม้ต้นขนาดเล็ก ไม้พุ่ม และไม้ล้มลุกปลูกตกแต่งอยู่ในบริเวณโดยรอบสระว่ายน้ำ มุมตึก และระเบียงห้องพัก มีไม้ล้มลุกปลูกในแนวตั้งบนผนังของชั้นใต้ดิน โครงการใช้ไม้ต้นขนาดใหญ่และเล็กอย่างน้อย ๑๑ ชนิด ได้แก่ แคทุ่ง จันทร์แดง จามจุรี จิกน้ำ ตีนเป็ดทะเล น้ำเต้าต้น มะฮอกกานีใบใหญ่ ลั่นทมขาว หลิว หูกระจง และเหลืองปรีดียาธร ปาล์ม ๒ ชนิด ได้แก่ ปาล์มชวา และจั๋ง ไม้เถา ๑ ชนิด ได้แก่ พลู ด่างเลื้อย ไม้ล้มลุก ๘ ชนิด ได้แก่ ขิงชมพู เดหลีใบมัน ถั่วปินตอย พลับพลึง พลับพลึงตีนเป็ด ฟิโลก้านมะละกอ เศรษฐีไซ่งอน และไอริส ไม้พุ่ม ๕ ชนิด ได้แก่ เข็มกุดั่น บุหงาส่าหรี พุดซ้อน พุดพิชญา และโมกบ้าน หญ้า ๒ ชนิด ได้แก่ หญ้านวลน้อย และหญ้ามาเลเซีย และเฟิน ๒ ชนิด ได้แก่ เฟิร์นใบมะขาม ยายแพก

บริเวณหน้าอาคารชุดพักอาศัย

พื้นที่สีเขียวชั้นล่าง

พื้นที่สีเขียวแนวตั้ง

B 01 ... ( ).indd 111 4/9/2560 16:47:03

การดูแลรักษาพื้นที่ : อาคารชุดที่พักอาศัยริธึ่ม มีพนักงานดูแลพื้นที่สีเขียว มีการออกแบบอาคารเพื่อรองรับกับการเพิ่มพื้นที่สีเขียว วางระบบช่องท่อระบายน้ำในบริเวณที่มีการปลูกต้นไม้ทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ อย่างไรก็ตาม โครงการนี้เพิ่งเริ่มเปิดขายให้เข้าอยู่อาศัย จึงอาจพบปัญหาอุปสรรคในการดูแลรักษาพื้นที่สีเขียวบางประการ เช่น แมลงรบกวนผู้พักอาศัย ซึ่งต้องมีการบริหารจัดการและการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องธรรมชาติแก่ผู้อยู่อาศัย

พื้นที่สีเขียวภายในอาคาร

ไม้พุ่มริมระเบียงอาคาร

พื้นที่สีเขียวบริเวณหลังคาอาคารจอดรถ

B 01 ... ( ).indd 112 4/9/2560 16:47:06

สวนบนลานหลังคาอาคารจอดรถ

ไม้ประดับบริเวณลานหลังคาอาคารจอดรถ

ไม้ต้นบริเวณลานหลังคาอาคารจอดรถ

ความโดดเด่นของพื้นที่ : อาคารชุดที่พักอาศัยริธึ่ม มีการออกแบบพื้นที่สีเขียวให้ลงตัวผสมผสานสวยงามสอดคล้องกับอาคารที่พักอาศัยสมัยใหม่ที่มีขนาดสูงใหญ่ มีการออกแบบการใช้ประโยชน์พื้นที่สีเขียวให้เป็นพื้นที่นันทนาการเพื่อการพักผ่อนและออกกำลังกายสำหรับผู้อยู่อาศัยได้เป็นอย่างดี

อาคารชุดพักอาศัย

อาคารชุดริธึ่ม สุขุมวิท ๔๒

ที่ตั้ง : ซอยสุขุมวิท ๔๒ แขวงพระโขนง เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๑๐

B 01 ... ( ).indd 113 4/9/2560 16:47:10

B 01 ... ( ).indd 114 4/9/2560 16:47:11

รายชื่อผู้ให้ข้อมูล

ในระหว่างการสำรวจพื้นที่ เมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๕๙–เดือนมิถุนายน ๒๕๖๐

๑. พิพิธภัณฑ์ชาวบางกอก

นายศศิพงศ์ เศวตนันทิกุล	นักพัฒนาสังคมชำนาญการ ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร
นายนเรนทร์ กันยะมี	เจ้าพนักงานพัฒนาสังคมชำนาญงาน ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร
นางศศิวิมล เพ็ชรรัตน์	อาสาสมัครพิพิธภัณฑ์ชาวบางกอก

๒. สำนักงานเขตหลักสี่

นายสมศักดิ์ ชาติสุขศิริเดช	ผู้อำนวยการเขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร
นางกาญจนา สุชัยยะ	รักษาการหัวหน้าฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ สำนักงานเขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร
นางชนพร คำใจ	หัวหน้างานสวนสาธารณะ ฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ สำนักงานเขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

๓. สำนักงานเขตพญาไท

นางเสาวลักษณ์ ผงทอง	หัวหน้าฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ สำนักงานเขตพญาไท
นายนครราช ใคร่กระโทก	เจ้าหน้าที่งานรักษาความสะอาดปฏิบัติงาน ฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ สำนักงานเขตพญาไท

B 02 ... ( ).indd 115 4/9/2560 17:04:12

๔. สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.)

- น.ส.กัลย์ทิพา ฐากรณ์เลิศสถิต เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน งานอาคารสถานที่ สผ.

๕. โรงพยาบาลรามาธิบดี

- นางจินดา วงษ์ทา ผู้ดูแลหมวดสถานที่ งานอาคารสถานที่และยานพาหนะ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี
- นายเทียนชัย ก้อนแก้ว ผู้ปฏิบัติงานบริหาร งานอาคารสถานที่และยานพาหนะ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี

๖. ศาลากลางจังหวัดนนทบุรี

- นายเพิ่มศักดิ์ ทาไชย นักจัดการงานทั่วไป สำนักงานจังหวัดนนทบุรี

๗. วัดปทุมวนาราม ราชวรวิหาร

- นายอนุกูล เสือเนียม ไวยาวัจกรวัดปทุมวนาราม ราชวรวิหาร
- นายบุญถม หาวงศ์ อาสาสมัครดูแลสวนป่าพระราชศรัทธา วัดปทุมวนาราม ราชวรวิหาร

๘. โรงเรียนรุ่งอรุณ

- นางเสมอแข พัวภูมิเจริญ หัวหน้าส่วนสำนักงานกลาง โรงเรียนรุ่งอรุณ

๙. มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา

- รศ.ดร.กิติกร จามรดุสิต รองอธิการบดีฝ่ายสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา
- นายอิทธิรัชฎ์ เผ่าวัฒนา หัวหน้างานบริหารและพัฒนาระบบ มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา
- น.ส.อิสสรียา จิตวรานนท์ นักวิชาการโสตทัศนศึกษา งานบริหารและพัฒนาระบบ มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา

B 02 ... ( ).indd 116 4/9/2560 17:04:13

๑๐. ศูนย์การค้าเอ็มควอเทียร์

นางเมธินี สุวรรณะบุณย์	ผู้อำนวยการใหญ่อาวุโส Project Development บริษัท เดอะมอลล์ กรุ๊ป จำกัด
นางสาวจันทรัสม์ งามขุนทด	ผู้จัดการฝ่าย Landscape กลุ่ม Project Development บริษัท เดอะมอลล์ กรุ๊ป จำกัด
นายเดือน อ่ำตระกูล	ผู้จัดการฝ่ายบริหารอาคาร สาขาเอ็มควอเทียร์ บริษัท เดอะมอลล์ กรุ๊ป จำกัด
นายญาณินทร เตมียบุตร	ผู้จัดการทั่วไปปฏิบัติการ สาขาเอ็มควอเทียร์ บริษัท เดอะมอลล์ กรุ๊ป จำกัด

๑๑. โรงแรมแชงกรี-ลา กรุงเทพฯ

นางพาฝัน โชติกะสุภา	ผู้อำนวยการทรัพยากรบุคคลและฝึกอบรม ภาคพื้น โรงแรมแชงกรี-ลา กรุงเทพมหานคร
นางธัญลักษณ์ สุขกฤต	ผู้อำนวยการฝ่ายประสานงานราชการ โรงแรมแชงกรี-ลา กรุงเทพมหานคร

๑๒. หมู่บ้านสถาพร รังสิต

นายสุนทร สถาพร	กรรมการผู้จัดการ บริษัท เฉลิมนคร จำกัด
นายวัฒนา แสงโสดา	เจ้าหน้าที่ บริษัท เฉลิมนคร จำกัด
นายจักรกฤษณ์ ตั้งประพันธ์วงศ์	IT Officer บริษัท เฉลิมนคร จำกัด

๑๓. อาคารชุดริธึ่ม สุขุมวิท ๔๒

นายฉัตรชัย ใจฟุ้ง	หัวหน้าช่าง อาคารชุดริธึ่ม สุขุมวิท ๔๒
นายปณชัย อารยวุฒิ	วิศวกรเครื่องกล อาคารชุดริธึ่ม สุขุมวิท ๔๒

B 02 ... ( ).indd 117 4/9/2560 17:04:13

ตัวอย่างพรรณไม้ที่พบ

จากการสำรวจพื้นที่หน่วยงานราชการ องค์กร เอกชน สถาบัน ๑๓ แห่ง พบพรรณไม้อย่างน้อย ๑๗๒ ชนิด ๔๘ วงศ์ ประกอบด้วยไม้ต้น (Tree) ไม้ต้นขนาดเล็ก (Shrubby Tree) ไม้พุ่ม (Shrub) ไม้ล้มลุก (Herb) เฟิน (Fern) เฟินต้น (Tree Fern) เฟินที่อาศัยอยู่ตามพื้นดิน (Terrestrial Fern) ปาล์ม (Palm) ไผ่ (Bamboo) หญ้า (Grass) และไม้เถา (Climber) ดังนี้

๑. วงศ์ AMARYLLIDACEAE

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลักษณะวิสัย
๑.	พลับพลึงตีนเป็ด	*Hymenocallis littoralis* (Jacq.) Salisb	ExH
๒.	พลับพลึง	*Crinum asiaticum* L.	H

๒. วงศ์ ANACARDIACEAE

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลักษณะวิสัย
๑.	กุ๊ก	*Lannea coromandelica* (Houtt.) Merr.	T
๒.	มะม่วง	*Mangifera indica* L.	T

๓. วงศ์ ANNONACEAE

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลักษณะวิสัย
๑.	อโศกเซนคาเบรียล	*Monoon longifolium* (Sonn.) B. Xue & R. M. K. Saunders	ExT
๒.	ลำดวน	*Melodorum fruticosum* Lour.	S

B 02 ... ( ).indd 118 4/9/2560 17:04:13

๔. วงศ์ APOCYNACEAE

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลักษณะวิสัย
๑.	โมกมัน	*Wrightia arborea* (Dennst.) Mabb.	ST
๒.	รำเพย	*Thevetia peruviana* (Pers.) K. Schum	ExST
๓.	ลั่นทมขาว	*Plumeria obtusa* L.	ExST
๔.	สัตบรรณ	*Alstonia scholaris* (L.) R. Br.	T
๕.	พุดพิชญา	*Wringhtia antidysenterica* (L.) R. Br.	ExS
๖.	โมกบ้าน	*Wrightia religiosa* (Teijsm.& Binn.) Benth. ex Kurz	S
๗.	ตีนเป็ดทะเล	*Cerbera odollam* Gaertn.	ST

๕. วงศ์ ARACEAE

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลักษณะวิสัย
๑.	พลูด่าง	*Epipremnum aureum* (Linden & Andre) G.S. Bunting	ExC
๒.	เดหลีใบกล้วย	*Spathiphyllum cannifolium* (Dryand. Ex Sims) Schott	ExH
๓.	ฟิโลก้านมะละกอ	*Philodendron bipinnatifidum* Schott ex Endl.	ExECrH

๖. วงศ์ ARECACEAE

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลักษณะวิสัย
๑.	กะพ้อ	*Licuala paludosa* Griff.	P
๒.	จั๋ง	*Rhapis excelsa* (Thunb.) Henry	ExP
๓.	ชะโอน	*Oncosperma tigillarium* (Jack) Ridl.	P
๔.	ตาล	*Arenga caudata* (Lour.) H. E. Moore	P

B 02 ... ( ).indd 119 4/9/2560 17:04:14

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลักษณะวิสัย
๕.	เต่าร้างแดง	*Caryota mitis* Lour.	P
๖.	ปาล์มขนนก	*Dypsis madagascariensis* (Becc.) Beentje & J. Dransf.	ExP
๗.	ปาล์มขวด	*Roystonea oleracea* (Jacq.) O.F. Cook	ExP
๘.	ปาล์มจีน	*Livistona chinensis* (Jacq.) R. Br. ex Mart.	ExP
๙.	ปาล์มชวา	*Saribus rotundifolius* (Lam.) Blume	ExP
๑๐.	ปาล์มน้ำมัน	*Elaeis guineensis* Jacq.	ExP
๑๑.	ปาล์มพัด	*Pritchardia pacifica* Seem. & H. Wendl.	ExP
๑๒.	ปาล์มหางกระรอก	*Wodyetia bifurcata* A.K. Irvine	ExP
๑๓.	มะพร้าว	*Cocos nucifera* L.	ExP
๑๔.	ลาน	*Corypha lecomtei* Becc. ex Lecomte	P
๑๕.	หมากสง	*Areca catechu* L.	ExP
๑๖.	หมากเขียว	*Ptychosperma elegans* (R. Br.) Blume	ExP
๑๗.	หมากนวล	*Adonidia merrillii* (Becc.) Becc.	ExP

๗. วงศ์ ASPARAGACEAE

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลักษณะวิสัย
๑.	จันทร์แดง	*Dracaena cochinchinensis* (Lour.) S. C. Chen	S/ST
๒.	เข็มกุดั่น	*Yucca aloifolia* L.	ExS
๓.	เศรษฐีไช่ง่อน	*Ophiopogon jaburan (Siebold)* Lodd.	ExH

B 02 ... ( ).indd 120 4/9/2560 17:04:14

๘. วงศ์ BIGNONIACEAE

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลักษณะวิสัย
๑.	แคทุ่ง	*Dolichandrone columnaris* Santisuk	T
๒.	แคแสด	*Spathodea campanulata* P. Beauv.	ExT
๓.	ชมพูพันธุ์ทิพย์	*Tabebuia rosea* (Bertol.) Bertero DC. ex A.	ExT
๔.	ตีนเป็ดฝรั่ง	*Crescentia alata* Kunth	ExST
๕.	น้ำเต้าต้น	*Crescentia cujete* L.	ExST
๖.	ปีบ	*Millingtonia hortensis* L. f.	T
๗.	ปีบทอง	*Radermachera hainanensis* Merr.	T
๘.	ศรีตรัง	*Jacaranda obtusifolia* Bonpl.	ExT
๙.	เหลืองปรีดียาธร	*Reseodendron donnell-smithii* (Rose) Miranda	ExT

๙. วงศ์ BIXACEAE

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลักษณะวิสัย
๑.	คำแสด	*Bixa orellana* L.	ExS/ST
๒.	สุพรรณิการ์	*Cochlospermum regium* (Schrank) Pilg.	ExST

๑๐. วงศ์ BORAGINACEAE

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลักษณะวิสัย
๑.	คอร์เดีย	*Cordia sebestina* L.	ExST

B 02 ... ( ).indd 121 4/9/2560 17:04:14

๑๑. วงศ์ CALOPHYLLACEAE

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลักษณะวิสัย
๑.	กระทิง	*Calophyllum inophyllum* L.	T
๒.	สารภี	*Mammea siamensis* (Miq.) T. Anderson	T

๑๒. วงศ์ CAPPARACEAE

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลักษณะวิสัย
๑.	แจง	*Maerua siamensis* (Kurz) Pax	T

๑๓. วงศ์ CARICACEAE

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลักษณะวิสัย
๑.	มะละกอ	*Carica papaya* L.	ExST

๑๔. วงศ์ CASUARINACEAE

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลักษณะวิสัย
๑.	สนประดิพัทธ์	*Casuarina junghuhniana* Miq.	ExT

๑๕. วงศ์ CLUSIACEAE

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลักษณะวิสัย
๑.	เกล็ดกระโห้	*Clusia rosea* Jacq.	ExT

๑๖. วงศ์ COMBRETACEAE

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลักษณะวิสัย
๑.	สะแกนา	*Combretum quadrangulare* Kurz	T

B 02 ... ( ).indd 122 4/9/2560 17:04:14

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลักษณะวิสัย
๒.	หูกระจง	*Terminalia ivorensis* A. Chev.	ExT
๓.	หูกวาง	*Terminalia catappa* L.	T

๑๗. วงศ์ CYATHEACEAE

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลักษณะวิสัย
๑.	กูดต้น	Cyathea borneensis Copel.	TF

๑๘. วงศ์ DIPTEROCARPACEAE

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลักษณะวิสัย
๑.	ตะเคียน	*Hopea* sp.	T
๒.	ตะเคียนทอง	*Hopea odorata* Roxb.	T
๓.	พะยอม	*Shorea roxburghii* G. Don	T
๔.	ยางนา	*Dipterocarpus alatus* Roxb. ex G. Don	T
๕.	รัง	*Shorea siamensis* Miq.	T

๑๙. วงศ์ EBENACEAE

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลักษณะวิสัย
๑.	จัน	*Diospyros decandra* Lour.	T
๒.	ตะโกสวน	*Diospyros malabarica* (Desr.) Kostel.	T
๓.	มะเกลือ	*Diospyros mollis* Griff.	T

B 02 ... ( ).indd 123 4/9/2560 17:04:15

๒๐. วงศ์ FABACEAE

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลักษณะวิสัย
๑.	กระถินณรงค์	*Acacia auriculiformis* A. Cunn. ex Benth.	ExT
๒.	กันภัยมหิดล	*Afgekia mahidoliae* B. L. Burtt & Chermsir.	C
๓.	กัลปพฤกษ์	*Cassia bakeriana* Craib	T
๔.	ขี้เหล็ก	*Senna siamea* (Lam.) H. S. Irwin & Barneby	T
๕.	จามจุรี	*Albizia saman* (Jacq.) Merr.	T
๖.	ชงโค	*Bauhinia blakeana* Dunn	ExT
๗.	ทองกวาว	*Butea monosperma* (Lam.) Taub.	T
๘.	ทองหลางป่า	*Erythrina subumbrans* (Hassk.) Merr.	T
๙.	ทองหลางลาย	*Erythrina variegata* L.	T
๑๐.	ทิ้งถ่อน	*Albizia procera* (Roxb.) Benth.	T
๑๑.	นนทรี	*Peltophorum pterocarpum* (DC.) Backer ex K. Heyne	T
๑๒.	ประดู่แดง	Phyllocarpus septentrionalis Donn. Sm.	ExT
๑๓.	ประดู่บ้าน	*Pterocarpus indicus* Willd.	T
๑๔.	พฤกษ์	*Albizia lebbeck* (L.) Benth.	T
๑๕.	พะยูง	*Dalbergia cochinchinensis* Pierre	T
๑๖.	มะกล่ำต้น	*Adenanthera pavonina* L.	T
๑๗.	มะขาม	*Tamarindus indica* L.	ExT
๑๘.	มะขามเทศ	*Pithecellobium dulce* (Roxb.) Benth.	ExT
๑๙.	มังคะ	*Cynometra iripa* Kostel.	ST
๒๐.	ราชพฤกษ์	*Cassia fistula* L.	T

B 02 ... ( ).indd 124 4/9/2560 17:04:15

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลักษณะวิสัย
๒๑.	เสี้ยวป่า	*Bauhinia saccocalyx* Pierre	ST
๒๒.	โสกน้ำ	*Saraca indica* L.	T
๒๓.	โสกพวง	*Brownea ariza* Benth.	ExT
๒๔.	โสกสะปัน	*Brownea grandiceps* Jacq.	ExT
๒๕.	หางนกยูงฝรั่ง	*Delonix regia* (Bojer ex Hook.) Raf.	ExT
๒๖.	เหรียง	*Parkia timoriana* (DC.) Merr.	T
๒๗.	อรพิม	*Lysiphyllum winitii* (Craib) de Wit	C
๒๘.	ถั่วปินตอย	*Arachis pintoi* Krapov. & W. C. Greg.	ExH

๒๑. วงศ์ GENTIANACEAE

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลักษณะวิสัย
๑.	กันเกรา	*Fagraea fragrans* Roxb.	T

๒๒. วงศ์ IRIDACEAE

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลักษณะวิสัย
๑.	ไอริส	*Neomarica longifolia* (Link & Otto) Sprague	ExH

๒๓. วงศ์ LAMIACEAE

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลักษณะวิสัย
๑.	สัก	*Tectona grandis* L. f.	T

B 02 ... ( ).indd 125 4/9/2560 17:04:16

๒๔. วงศ์ LECYTHIDACEAE

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลักษณะวิสัย
๑.	กระโดน	*Careya arborea* Roxb.	T
๒.	จิก	*Barringtonia* sp.	S/ST
๓.	จิกนมยาน	*Barringtonia macrocarpa* Hassk.	T
๔.	จิกน้ำ	*Barringtonia acutangula* (L.) Gaertn.	ST/T
๕.	จิกเล	*Barringtonia asiatica* (L.) Kurz	ST/T
๖.	บัวสวรรค์	*Gustavia gracillima* Miers	ExT
๗.	สาละลังกา	*Couroupita guianensis* Aubl.	ExT

๒๕. วงศ์ LOMARIOPSIDACEAE

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลักษณะวิสัย
๑.	เฟินใบมะขามใบเสี้ยว	*Nephrolepis acutifolia* (Desv.) Christ	TerF

๒๖. วงศ์ LYTHRACEAE

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลักษณะวิสัย
๑.	ตะแบก	*Lagerstroemia floribunda* Jack var. cuspidata C. B. Clarke	T
๒.	ลำพู	*Sonneratia caseolaris* (L.) Engl.	T
๓.	อินทนิลน้ำ	*Lagerstroemia speciosa* (L.) Pers.	T
๔.	อินทรชิต	*Lagerstroemia loudonii* Teijsm. & Binn.	T

๒๗. วงศ์ MAGNOLIACEAE

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลักษณะวิสัย
๑.	จำปา	*Magnolia champaca* (L.) Baill. ex Pierre ver. champaca	T

B 02 ... ( ).indd 126 4/9/2560 17:04:16

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลักษณะวิสัย
๒.	จำปี	*Magnolia alba* (DC.) Figlar	T
๓.	มณฑา	*Magnolia liliifera* (L.) Baill.	S/T

๒๘. วงศ์ MALVACEAE

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลักษณะวิสัย
๑.	งิ้ว	*Bombax ceiba* L.	T
๒.	ทุเรียน	*Durio zibethinus* L.	ExT
๓.	นุ่น	*Ceiba pentandra* (L.) Gaertn.	ExT
๔.	โพทะเล	*Thespesia populnea* (L.) Sol. ex Correa	ST

๒๙. วงศ์ MELIACEAE

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลักษณะวิสัย
๑.	มะฮอกกานีใบใหญ่	*Swietenia macrophylla* King	T
๒.	สะเดา	*Azadirachta indica* A. Juss.	T

๓๐. วงศ์ MORACEAE

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลักษณะวิสัย
๑.	กร่าง	*Ficus altissima* Blume	T
๒.	ขนุน	*Artocarpus heterophyllus* Lam.	ExT
๓.	ข่อย	*Streblus asper* Lour.	T
๔.	ไทร	*Ficus annulata* Blume	T
๕.	โพศรีมหาโพ	*Ficus religiosa* L.	ExT
๖.	มะเดื่ออุทุมพร	*Ficus racemosa* L.	T

B 02 ... ( ).indd 127 4/9/2560 17:04:16

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลักษณะวิสัย
๗.	หาด	*Artocarpus lacucha* Roxb. ex Buch. -Ham.	T
๘.	ยางอินเดีย	*Ficus elastica* Roxb. ex Hornem.	ExT
๙.	สาเก	*Artocarpus altilis* (Parkinson ex F. A. Zorn) Fosberg	ExT

๓๑. วงศ์ MUSACEAE

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลักษณะวิสัย
๑.	กล้วย	*Musa* sp.	H

๓๒. วงศ์ MYRTACEAE

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลักษณะวิสัย
๑.	ชมพู่	*Syzygium jambos* (L.) Alston	ExST
๒.	ชมพู่สาแหรก	*Syzygium malaccense* (L.) Merr. & L. M. Perry	ST
๓.	เสม็ดแดง	*Syzygium cinereum* (Kurz) Chantar. & J. Parn.	T
๔.	หว้า	*Syzygium cumini* (L.) Skeels	T

๓๓. วงศ์ NYCTAGINACEAE

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลักษณะวิสัย
๑.	เฟื่องฟ้า	*Bougainvillea glabra* Choisy *Bougainvillea spectabilis* Willd.	ExC

B 02 ... ( ).indd 128 4/9/2560 17:04:16

๓๔. วงศ์ PANDANACEAE

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลักษณะวิสัย
๑.	เตยทะเล	*Pandanus odorifer* (Forssk.) Kuntze	T

๓๕. วงศ์ PHYLLANTHACEAE

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลักษณะวิสัย
๑.	มะขามป้อม	*Phyllanthus emblica* L.	ST/T
๒.	มะยม	*Phyllanthus acidus* (L.) Skeels	ExST
๓.	เม่าไข่ปลา	*Antidesma ghaesembilla* Gaertn.	S/T

๓๖. วงศ์ POACEAE

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลักษณะวิสัย
๑.	ไผ่	*Bambusa sp.*	B
๒.	ไผ่เหลือง	*Bambusa vulgaris 'Vittata'*	B
๓.	หญ้านวลน้อย	*Zoysia matrella* (L.) Merr.	ExG
๔.	หญ้ามาเลเซีย	*Axonopus compressus* (Sw.) P. Beauv.	G

๓๗. วงศ์ POLYGONACEAE

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลักษณะวิสัย
๑.	ครุฑทะเล	*Coccoloba uvifera* (L.) L.	ST

๓๘. วงศ์ POLYPODIACEAE

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลักษณะวิสัย
๑.	ยายแพก	*Phymatosorus scolopendria* (Burm. f.) Pic. Serm	EF/TerF

B 02 ... ( ).indd 129 4/9/2560 17:04:17

๓๙. วงศ์ PRIMULACEAE

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลักษณะวิสัย
๑.	รามใหญ่	*Ardisia elliptica* Thunb.	S/ST

๔๐. วงศ์ RHAMNACEAE

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลักษณะวิสัย
๑.	พุทรา	*Ziziphus jujuba* Mill.	ExST

๔๑. วงศ์ RUBIACEAE

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลักษณะวิสัย
๑.	กระทุ่ม	*Neolamarckia cadamba* (Roxb.) Bosse	T
๒.	จันทน์หอม	*Tarenna fragrans* (Blume) Koord. & Valeton	ST
๓.	พุดซ้อน	*Gardenia jasminoides* J. Ellis	ExS

๔๒. วงศ์ RUTACEAE

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลักษณะวิสัย
๑.	แก้ว	*Murraya paniculata* (L.) Jack	S/ST
๒.	มะขวิด	*Limonia acidicssima* L.	T
๓.	มะตูม	*Aegle marmelos* (L.) Correa ex Roxb.	T

๔๓. วงศ์ SALICACEAE

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลักษณะวิสัย
๑.	หลิว	*Salix babylonica* L.	ExT

B 02 ... ( ).indd 130 4/9/2560 17:04:17

๔๔. วงศ์ SAPOTACEAE

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลักษณะวิสัย
๑.	พิกุล	*Mimusops elengi* L.	T
๒.	ละมุด	*Manilkara zapota* (L.) P. Royen	ExT
๓.	ละมุดสีดา	*Manilkara kauki* (L.) Dubard	ExT

๔๕. วงศ์ SCROPHULARIACEAE

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลักษณะวิสัย
๑.	ราชาวดี	*Buddleja paniculata* Wall.	ExS

๔๖. วงศ์ VERBENACEAE

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลักษณะวิสัย
๑.	บุหงาส่าหรี	*Citharexylum spinosum* L.	ExS

๔๗. วงศ์ ZINGIBERACEAE

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลักษณะวิสัย
๑.	ขิงชมพู	*Alpinia purpurata* (Vieill.) K. Schum.	ExH

๔๘. วงศ์ ZYGOPHYLLACEAE

ลำดับ	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ลักษณะวิสัย
๑.	แก้วเจ้าจอม	*Guaiacum officinale* L.	ExST

B 02 ... ( ).indd 131 4/9/2560 17:04:18

หมายเหตุ

B = Bamboo ไม้ไผ่

C = Climber ไม้เถา หมายถึง พืชที่ต้องอาศัยสิ่งอื่นเป็นหลักในการเลื้อยพันเสมอ เพราะไม่สามารถทรงตัวอยู่ได้โดยลำพัง

CrH = Creeping Herb ไม้ล้มลุกที่ลำต้นทอดคลานไปตามดิน หิน หรือลำต้น

E = Epiphyte พืชที่เกาะอาศัยอยู่บนต้นไม้

Ex = Exotic มาจากต่างประเทศ

F = Fern ผักกูดหรือเฟิน ในที่นี้ได้รวมถึงพืชที่เคยจัดอยู่ในกลุ่มใกล้เคียงเฟินเดิม (fern allies) ได้แก่สกุล Equisetum และ Psilotum และยังรวมถึงพืช Lycophytes ได้แก่ สกุล Lycopodium, Selaginella และ Isoetes

G = Grass หญ้า รวมทั้งกกต่าง ๆ

H = Herb ไม้ล้มลุก หมายถึง พืชที่ไม่มีเนื้อไม้ ลำต้นไม่แข็งแรง ส่วนมากมีอายุสั้น

P = Palm หมากหรือปาล์ม

S = Shrub ไม้พุ่ม หมายถึง พืชที่มีเนื้อไม้ และแตกกิ่งก้านสาขาในระดับใกล้กันกับผิวดิน ทำให้ดูเป็นกอหรือเป็นพุ่ม

ST = Shrubby Tree ไม้ต้นขนาดเล็ก

T = Tree ไม้ต้น หมายถึง พืชที่มีเนื้อไม้มาก มีลำต้นสูงชลูดจากพื้นขึ้นมาระยะหนึ่ง แล้วจึงแตกกิ่งก้านสาขาอยู่ในระดับสูง

TerF = Terrestrial Fern เฟินที่อาศัยอยู่ตามพื้นดิน

TF = Tree Fern เฟินต้น

B 02 ... ( ).indd 132 4/9/2560 17:04:18

แหล่งข้อมูลพรรณไม้

๑. ผลการสำรวจพื้นที่โดยคณะทำงานสำรวจพื้นที่ สำนักสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒. ผลการสำรวจชนิดพรรณไม้ ฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ สำนักงานเขตพญาไท

๓. ผลการสำรวจชนิดพรรณไม้ งานอาคารสถานที่และยานพาหนะ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี

๔. คู่มือการดูแลสวนภายในศูนย์การค้าเอ็มควอเทียร์

๕. มหาวิทยาลัยมหิดล. ธรรมชาติสรรพสิ่งศาลายา ไม้ยืนต้น ๑. พิมพ์ครั้งที่ ๑. นครปฐม : บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน) ; ๒๕๕๓.

๖. บริษัท ซีเอ็มเอส เอ็นจิเนียริ่ง แอนด์ แมนเนจเม้นท์ จำกัด. รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการ RHYTHM Sukhumvit 42. พิมพ์ครั้งที่ ๑ กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท.; ๒๕๕๗.

B 02 ... ( ).indd 133 4/9/2560 17:04:19

บรรณานุกรม

คณะแพทย์ศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล. **เพิ่มพื้นที่สีเขียวในโรงพยาบาล**. [ออนไลน์] ม.ป.ป. [อ้างเมื่อ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐] จาก http://med.mahidol.ac.th/green/th/plant/add_green_city

เจษฎาพร กิติเวชานนท์, วราลักษณ์ คงอ้วน. **แนวทางการจัดการพื้นที่สีเขียวในศาสนสถานอย่างยั่งยืน**. [ออนไลน์] ม.ป.ป. [อ้างเมื่อ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๐] จาก http://tci-thaijo.org/index.php/archkmitl/article/view/๔๑๒๒/๓๕๗๒

บริษัท ซีเอ็มเอส เอ็นจิเนียริ่ง แอนด์ แมนเนจเม้นท์ จำกัด. **รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม โครงการ RHYTHM Sukhumvit 42**. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.พ; ๒๕๕๗.

ปิ่นอนงค์ ปานชื่น. **"วิถีชาวบางกอก...ลมหายใจของพิพิธภัณฑ์"** หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ. ๒๙ มกราคม ๒๕๖๐: ๕.

ปุณยนุช รุธิรโก. **ความยั่งยืนในการจัดการพื้นที่สีเขียวในเขตเมือง**. [ออนไลน์] ม.ป.ป. [อ้างเมื่อ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๐] จาก http://www.dpu.ac.th/dpurc/assets/uploads/magazine/luk0h8ijh34w80sgo.pdf

ฝ่ายทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม โรงเรียนรุ่งอรุณ. **ระบบการจัดการทรัพยากรครบวงจร**. [ออนไลน์]. ม.ป.ป. [อ้างเมื่อ ๒๘ เมษายน ๒๕๖๐] จาก http://www.roong-aroon.ac.th/?page_id=6543

ฝ่ายรักษาความสะอาดเขตหลักสี่ สำนักงานเขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร. **คู่มือการทำเกษตรอินทรีย์แบบพอเพียงบนพื้นที่จำกัด**. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อและสิ่งพิมพ์แก้วเจ้าจอม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา; ๒๕๕๘.

B 02 ... ( ).indd 134 4/9/2560 17:04:19

มหาวิทยาลัยมหิดล. **ธรรมชาติสรรพสิ่งศาลายา ไม้ยืนต้น ๑**. พิมพ์ครั้งที่ ๑. นครปฐม: บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน); ๒๕๕๓.

โรงเรียนรุ่งอรุณ. **ความเป็นมาแห่งรุ่งอรุณ**. [ออนไลน์] ม.ป.ป. [อ้างเมื่อ ๒๘ เมษายน ๒๕๖๐] จาก http://www.roong-aroon.ac.th/?page_id=๑๘๖๓

วรัปศร อัคนียุทธ. **พิพิธภัณฑ์ชาวบางกอก ของอาจารย์วราพร สุรวดี**. [ออนไลน์] ๒๕๕๙ [อ้างเมื่อ ๓ เมษายน ๒๕๖๐] จาก http://www.baanlaesuan.com/31102/the-editors/bangkokjan-museum

วราลักษณ์ คงอ้วน และพุฒพรรณี ศีตะจิตต์. **การจัดการพื้นที่สีเขียวในสถาบันการศึกษา: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต**. [ออนไลน์] ม.ป.ป. [อ้างเมื่อ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๐] จาก http://www.arch.chula.ac.th/journal/files/article/a4pjcHtHRwThu90740.pdf

สำนักงานข้อมูลสมุนไพร คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. **อุทยานธรรมชาติวิทยาสิรีรุกขชาติ**. [ออนไลน์] ๒๕๕๓ [อ้างเมื่อ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๐] จากhttp://www.pharmacy.mahidol.ac.th/siri/index.php?page=about

สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์. **ปทุมวนานุสรณ์ โครงการบูรณปฏิสังขรณ์วัดปทุมวนาราม**. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ: บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน); ๒๕๕๕.

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. **คู่มือการจัดการพื้นที่สีเขียวชุมชนเมืองอย่างยั่งยืน**. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.พ; ๒๕๕๓.

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. **คู่มือพัฒนาพื้นที่สีเขียว**. พิมพ์ครั้งที่ ๑. เชียงใหม่: โทนคัลเลอร์ เชียงใหม่; ๒๕๔๘.

B 02 ... ( ).indd 135 4/9/2560 17:04:19

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. **สิ่งแวดล้อมเมืองและชุมชนยั่งยืน**. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด บี.วี.ออฟเซ็ต; ๒๕๕๔.

สำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. **ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันทน์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๗**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงาน พระพุทธศาสนาแห่งชาติ; ๒๕๔๗.

B 02 ... ( ).indd 136 4/9/2560 17:04:19

ที่ปรึกษาด้านการจัดทำเอกสาร

นายสมศักดิ์ บุญดาว	ผู้อำนวยการสำนักสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

คณะทำงานสำรวจพื้นที่และจัดทำเอกสาร

นางสาวมัธยา รักษาสัตย์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ
นางชรินี สุวรรณทัต	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
นายดาวเด่น สุวรรณเชษฐ	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
นางสาวพชรภรณ์ คงดอน	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
นางสาวกัญญ์ศิริ ใจมุ่ง	พนักงานจ้างเหมาบริการ

สำนักสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ
สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

B 02 ... ( ).indd 137 4/9/2560 17:04:19

สำนักสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ
สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๖๐/๑ ซอยพิบูลวัฒนา ๗ ถนนพระรามที่ ๖ เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ๑๐๔๐๐
โทร./โทรสาร : ๐๒-๒๖๕-๖๕๗๔
http://www.onep.go.th

B 02 ... ( ).indd 138 4/9/2560 17:04:28